

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО

«UKRAINIAN ORTHODOX WORD»

Box 595, South Bound Brook, N. J.

Entered as Second-class Matter at the Post Office at South Bound Brook, N. J.

РІК IX. — Ч. 3.

БЕРЕЗЕНЬ, 1958 — MARCH, 1958

VOL. IX. — № 3.

НОВОЗБУДОВАНИЙ ІКОНОСТАС В ЦЕРКВІ СВ. ПОКРОВИ В ФІЛАДЕЛЬФІЇ, ПА.

День великої радості

Вже в цім числі нашого місячника подаємо світлини з монтажу залізної конструкції Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук, Н. Дж. Проте, технічні причини не дали нам зможи подати в цім числі ще одної світлини, а саме вже з цілком закінченої будови тієї конструкції, яка була довершена дня 3 березня ц. р. Того дня було вмонтовано найвищу частину конструкції під головну баню, яка знаходиться на 147 фіті висоти.

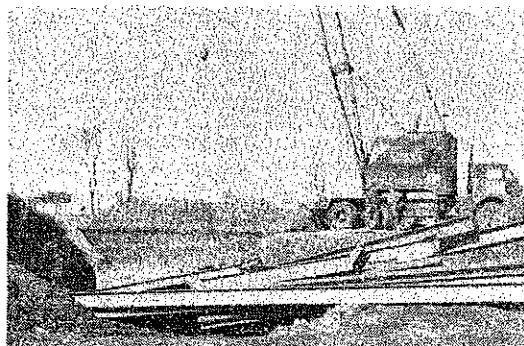
На цей день фірма Ф. Малтіс запросила представників преси й технічних журналів, даючи їм технічні пояснення про будову. Кількох фотографів робили весь час світлини. Зокрема хвилюючим був момент, коли робітник завищував на найвищій точці американський і український прапори. Присутні не могли сковати сліз радості, а одна старенька жінка приїхала аж з Нью Брансвік (6 миль), щоб сказати: „Боже, яка радість, — нам аж у Нью Брансвіку видко верх нашої Церкви й рідний прапор”.

Того ж дня в консисторській залі відбулася пресова конференція, під час якої Владика Мстислав дав представникам американської преси вичерпуючі пояснення щодо ідеї будови Церкви-Пам'ятника, яку вільні американські українці будуєть на честь і пошану своїх братів і сестер, що загинули мученицькою смертю з волі червоної комуністичної Москви.

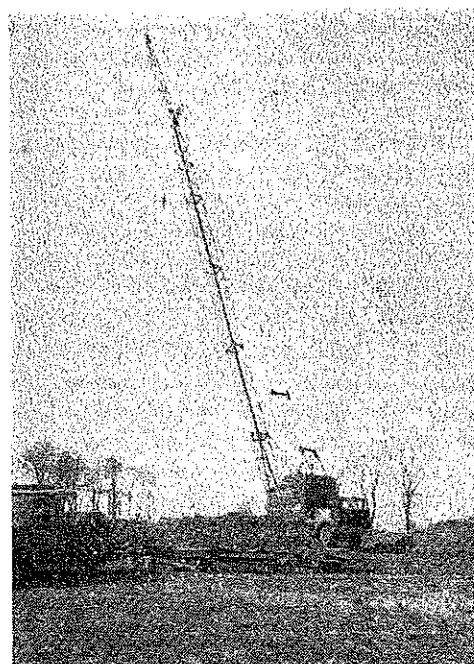
В 1958 р. сповнюється 25 літ від того страшного часу, коли мільйони наших рідних корчились у страшних голодових муках. Нехай же кожний день в цьому 1958 році викликує у кожного з нас згадку про дорогих і незабутніх мучеників, а одночасно й потребу вшанувати пам'ять їх не пустим словом, але чином, який найлегше виявити в щедрій пожертві на дальшу будову Церкви-Пам'ятника.

Дні Великого Посту й Великодня найкраще надаються на зложення такої пожертви. Не змарнуймо ж цих днів, не спізняймось з виконанням найлегшого з наших обов'язків перед Богом і українським народом. Зараз же, негайно шлімо свої щедрі пожертви на адресу:

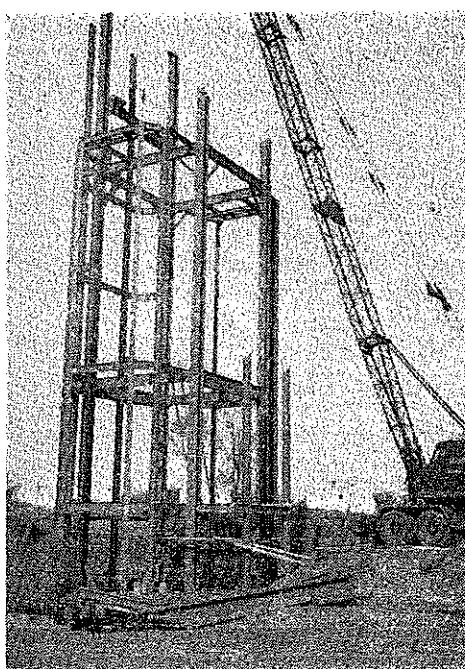
MEMORIAL CHURCH
P. O. BOX 595, SO. BOUND BROOK, N. J.

22 січня.

27 січня.

3 лютого.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО

«UKRAINIAN ORTHODOX WORD»

Box 595, South Bound Brook, N. J.

Entered as Second-class Matter at the Post Office at South Bound Brook, N. J.

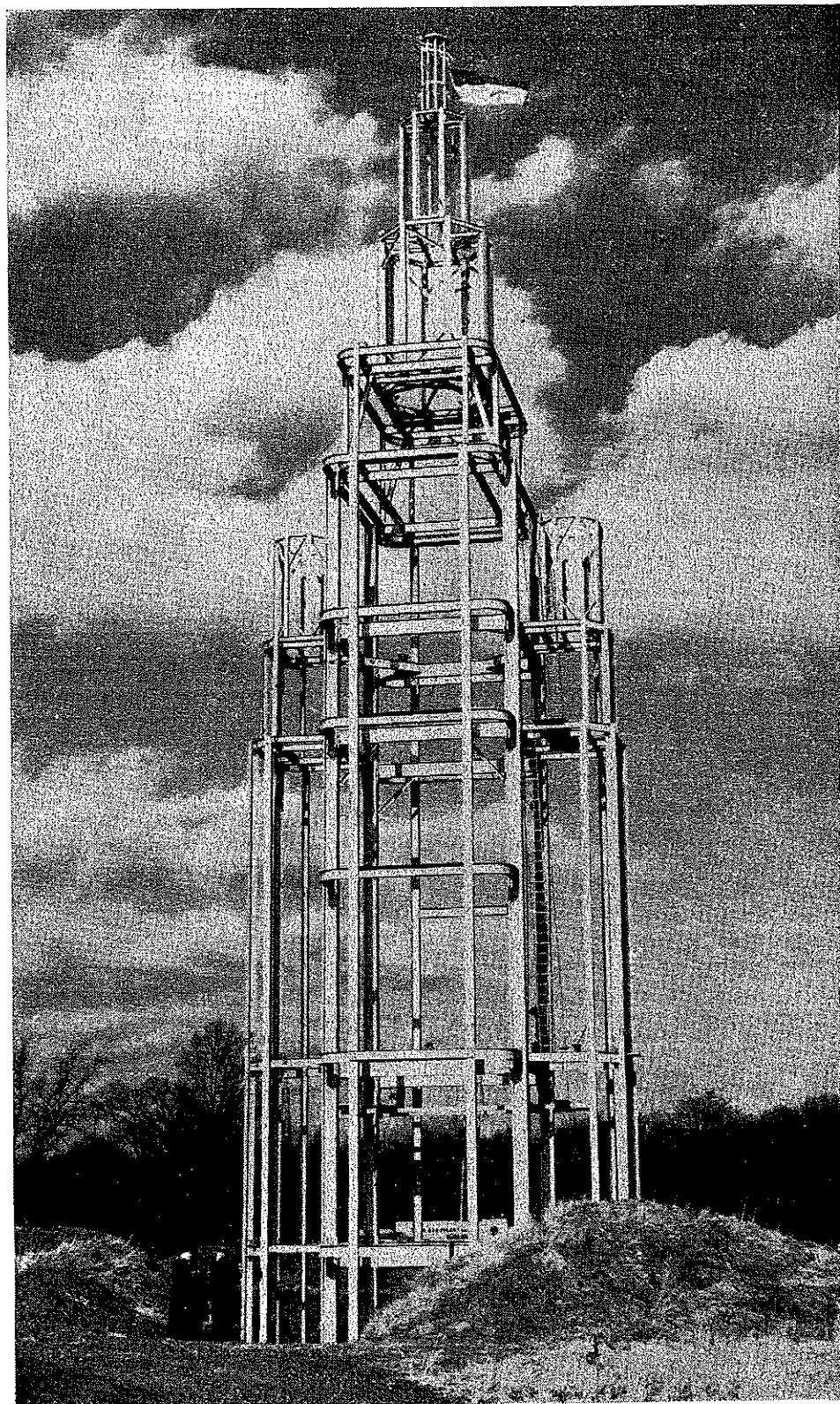
PIK IX. — Ч. 4.

КВІТЕНЬ, 1958 — APRIL, 1958

VOL. IX. — № 4.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Залізна конструкція центральної частини Церкви-Пам'ятника, яку фірма M. Malthesse
and Co. з Нью-Брансвік, Н. Дж., збудувала в лютім-березні ц. р.

Вшанујмо мучеників

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Дорогі Брати і Сестри!

Ось уже майже вісім років, як всі ми — діти Української Православної Церкви — являємося свідками постійного росту нашої Церкви в СШАmerici та постійного збагачення її в першу чергу в вартості духового змісту. Цей іріт і збагачення нашої Церкви пояснюється тим, що все більше стає не тільки свідками, але й учасниками великої праці на церковній ниві, все більше стає серед нас тих, що віддають Рідиній Церкві свої знання, досвід і труд, все більше тих, що не тільки словом, але й ділом засвідчують свою відданість Церкві українського народу. Лише і тільки дякуючи цим фактам, на протязі, порівнюючи, дуже короткого часу, змогли ми не лише побільшити число парафій в нашій Церкві та удосконалити обслугу їх, збільшуючи число священиків, зокрема молодими силами, але й створити сильний адміністративний центр нашої Церкви, що тепер вже безперебійно керує її життям.

Проте, йдучи випробуванням шляхом наших предків, найбільше зусиль і засобів ми віддали на створення релігійно-культурного осередку Української Православної Церкви в США, який, як колись українські православні братства й монастирі, був би не лише зовнішнім виявом нашої єдності у Христі, але й джерелом дальших спроможностей, криницею ще більшої сили для дальшої праці на добро Рідної Церкви. Цим осередком життя й праці нашої Церкви стала оселя в С. Бавнд Брук, Н. Дж., де знайшли своє постійне приміщення наші центральні церковні установи, на чолі з Консисторією. Там ось уже сім років, як існує наша власна друкарня, що збагачує всіх нас високоякісними виданнями, працею духа і розуму наших визначних працівників науки і пера. В Бавнд Брук маємо Архів-Бібліотеку, що нараховує вже до 7.000 книжок і сотки різних документів, чимало з яких являються одинокими в світі примірниками, документами, що свідчать про високу й давню культуру нашого народу. Там уже третій рік існує Центральний Український Православний Цвінтар, на якому знайшли вічний спочинок наші брати і сестри, а серед них кількох наших священиків та визначних державних мужів і вояків Української й Американської Армій, могили яких вже прикрашено чудовими мистецькими пам'ятниками. Якраз тепер єде перебудова великих господарських будинків, для використання їх на притулок для старших віком людей, на школи і культурні потреби та для приміщення в них, під час літа, нашої молоді.

Однакче, наш церковний центр у Бавнд Брук стане лише тоді релігійно-культурним осередком нашої Церкви в СШАmerici, коли ми доведемо до здійснення постанову про побудову в Бавнд Брук Церкви-Пам'ятника, яка стане найсильнішим зовнішнім виявом духовної єдності нас, живих, та одночасно виявом нашої найглибшої пошани до померших, в першу ж чергу тих, які свою любов до Бога, Батьківщини і українського народу засвідчили мученицькою смертю. Цей обов'язок перед Богом і пам'ятю покійних, дякувати Богові, ми вже частково здійснили. Переоборовши чимало різних труднощів, в місяці березні 1958 р. закінчено встановлення залізної конструкції Церкви-Пам'ятника. Цим ми перейшли дуже важкий етап у будові, але не найважніший. Перед нами ще гора праці і великих зусиль, щоб започатковану святу справу довести до радісного й успішного кінця.

Досі ідею побудови Церкви-Пам'ятника сприйняло чимало з нас і це доказали своїми щедрими пожертвами на її будову. Дякуючи цим людям добрій волі і їхній вірі в святість започаткованої на Божу славу справи, вдалося довершити дотеперішню частину будови. Проте, їхніх жертв вистарчило лише на те, що вже збудовано. На решту ж, на закінчення цілої будови, повинні дати ті, що ще досі не дали. До них саме, всі ми ніжче підписані, діючи з доручення Церковної Ради Митрополії нашої Церкви, й керуємо наш спільній заклик.

Дорогі Брати і Сестри!

Негайно і щедро допоможіть закінчити розпочату будову нашої спільноти Святині, допоможіть дійсно скорими і дійсно щедрими пожертвами. Кожна парафія й всі існуючі при ній організації, як братства, сестрицтва, відділи Української Православної Ліги та допомогові організації, повинні зложити пожертви з своїх організаційних

засобів. Кожна українська православна родина повинна знайтись у списку жертводавців. Кожний член нашої Церкви повинен стати активним будівничим Церкви-Пам'ятника та допомагати, щоб його рідні, знайомі й приятелі рівноож знайшлися у списку жертводавців. Зокрема ж зобов'язані до зложення щедрої пожертви ті, батьки й матері та рідні й близькі яких згинули в боротьбі з московсько-комуністичним окупантом України, — бо ж на молитовний спомин цих мучеників і будеться наш храм у Баванд Брук.

Якраз у 1958 році, в якому повинні ми закінчити основну частину будови Церкви-Пам'ятника (мури, дах, покриття бань і встановлення хрестів), сповідається 25 літ від того жахливого року, коли мільйони наших рідних і близьких корчились у страшних голодових муках. Нехай тому кожний день у цьому 1958 році викликує у нас згадку про дорогих і незабутніх мучеників та пригадує нам, за що саме вони згинули. Нехай кожний день у цім році викличе у кожного з нас гостре почуття потреби вшанувати їх пам'ять не тільки словом, але чином, який кожний з нас має повну змогу виявити в щедрій пожертві на дальшу будову Церкви-Пам'ятника.

В дні Великодня й Провідної Неділі, коли, за звичаєм наших працідів і дідів, український народ побожно вшановує своїх покійників, нехай кожний з нас вшанує їхню пам'ять щедрою пожертвою. Не спізняйтесь з виконанням цього нашого обов'язку перед Богом, українським народом та дорогими й близькими нам покійниками й мучениками.

Христос Воскрес!

Великдень 1958 року.

Митрополит Іоан,
Голова Собору Єпископів і
Церковної Ради Митрополії.

Архиєпископ Геннадій,
член Собору Єпископів.

Архиєпископ Мстислав,
Заст. Митрополита і
Голова Консисторії.

Архиєпископ Володимир,
Секретар Собору Єпископів.

Церковна Рада Митрополії.

Члени Ради: Митр. прот. І. Савчук, заст. голови Ради, Проф. В. Завітневич, секретар, Митр. прот. М. Запаринюк, Митр. прот. О. Мицик, Антін Грицац, Степан Коцюба, Михайло Марків, Інж. А. Прухницький. Заст. членів Ради: Прот. І. Данилевич, Прот. А. Стангрій, Прот. М. Угорчак, о. С. Шадинський, Г. Марчак, О. Палаждій, Т. Чагарин.

Консисторія

Протопресвітер Л. Весоловський, заст. голови, Митр. прот. Д. Лещин, секретар, Прот. Гр. Пипюк, скарбник, Прот. М. Мостенський, О. Воронин, Й. Городняк.

Церковний Суд.

Прот. М. Федорович, Прот. С. Голутяк, о. О. Кулик, Проф. А. Котович, Мгр. Ю. Олесницький, Ю. Присташ.

Контрольна Комісія.

М. Секута, Голова, Інж. С. Шевченко, секретар, члени: Протопресвітер В. Варварів, Прот. А. А. Двораківський, П. Лихошерст, заст. членів: о. В. Олійник і І. Тремблюк.

Науково-Богословський Інститут.

Проф. В. Завітневич, голова, Проф. П. Ковалів, заст. голови, Прот. Г. Павловський, секретар, Проф. А. Котович, скарбник.

Українська Православна Ліга в США.

Б. Грищишин, голова, заст. голови — Д. Пиш, Й. Подгурський, С. Капелюх, Кат. Пек, рек. секретар, Марія Саврук, коресп. секретар, Й. Леський, фін. секретар, І. Березняк, скарбник, І. Малєський, редактор, о. В. Дяків, голова Освіт. Комісії. Контр. Комісія: Ст. Габель, Ю. Ленник, А. Прухницький.

ський \$3.00. Вунсакет: по \$2.00: М. Сулима, Т. Чагарин.

ТЕКСАС.

Кервіл: др. Т. Олесюк \$5.00.

ФЛОРИДА.

Бел'ю: А. Холевка \$1.00.

ФУНДАЦІЯ ім. о. ІВ. ПАЛІЯ
при Константії УПЦ в США
проголосує

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС
на оригінальне оповідіння, новелю або літературний
спогад з життя українського православного священика-
піонера в Новій Світі.

Умови конкурсу:

а) величина твору — біля 2.500 слів; б) тематика твору — релігійно-патріотичне віддання українського православного священика, його труд в місійно-піонерській праці і його віра в майбутнє.

За відзначений твір признається

ОДИНОКА НАГОРОДА — 25 ДОЛЯРІВ

Конкурсові твори підписувати прибраним іменем, а правдиве (враз з адресою) долучити в запечатаній конверті. Нагороджені твори стають власністю Фундації. Усі праці, написані на машині, слати до 15 вересня на адресу:

THE REVEREND JOHN PALEY FOUNDATION
P. O. BOX 595, SOUTH BOUND BROOK, NEW JERSEY

Кожний православний українець повинен повсякчасно збагачувати свою релігійну й національну свідомість. Помагає нам у цьому рідна Українська Православна Церква, друкуючи для нас праці наших найвизначніших науковців і письменників.

Чи ви, брати і сестри, скористали вже з цієї помочі? Коли хто з вас ще не скористав, — поспішіть придбати в першу чергу такі видання:

В українській мові:

I. Власовський. Нарис історії Української Православної Церкви. Томи I, II і III. Ціна окремого тому в м'якій оправі	\$6.00
твірдій "	\$7.50

I. Власовський. Князь К. К. Острозький, патрон і оборонець Українського Православ'я.	\$0.50
--	--------

Прот. Юрій Татомир. „Христос моя сила”.	\$0.25
---	--------

о. М. Федорович. Криниця благодаті. Великопісні думки й проповіді.	\$0.50
--	--------

О. Білоусенко. Наша Віра. Катехізм в українській мові, з ілюстраціями.	\$1.00
--	--------

О. Воронин. Єдина Церква Христова й розділене християнство. Три частини.	\$0.75
--	--------

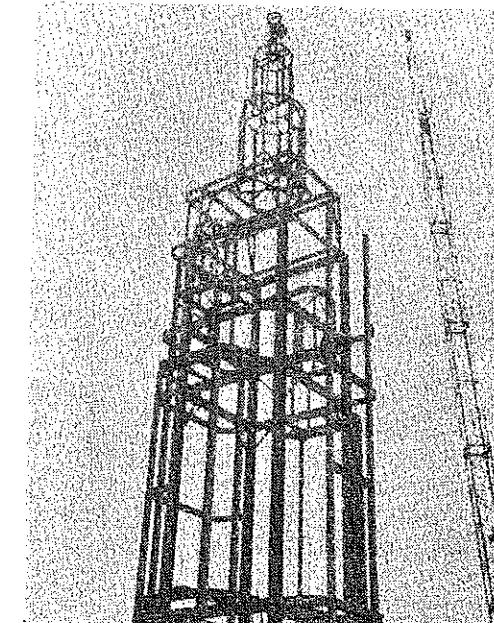
Православний Молитовник. Рівнобіжно текстами англійській і українській. В залученні Св. Літургія Іоана Золотоустого, короткий катехізм та українські коляди і пісні.	\$2.50
--	--------

В чорній оправі	\$2.50
В білій оправі	\$3.00

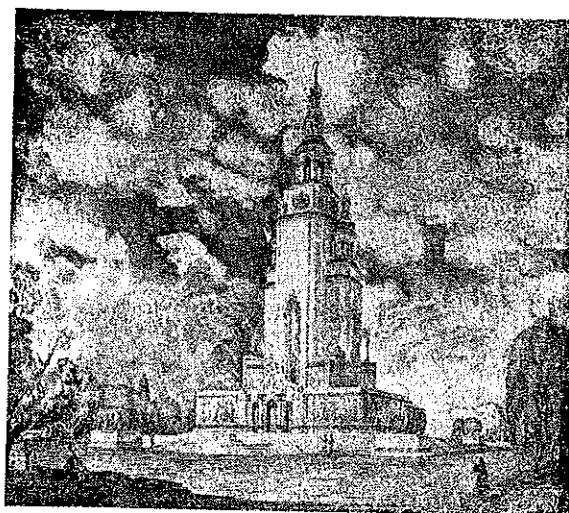
В англійській мові:

I. Wlasowsky. Outline History of the Ukrainian Orthodox Church. Volume I. Ціна в м'якій оправі	\$6.00
твірдій "	\$7.50

V. Rev. M. Fedorovich. The Great Prince St. Vladimir. My Church and my Faith.	\$0.50
---	--------

В березні 1958 р. закінчено монтаж залізної конструкції Церкви-Пам'ятника в Бевнд Брук. Цим довершено лише 1/4 частину цієї величньої будови.

Цей Храм-Пам'ятник має стати на вічний молитовний спомин усіх тих Синів України, батьків, братів, сестер і дітей наших, що в боротьбі за право України і Народу її на вільне життя в своїй Батьківщині життя положили.

Щоб не вмерла пам'ять по них, щоб по всі часи знову силися до Всешинього молитви за душі їх, щоб довести світові силу духа українського, — мусить стати на Землі Свободи, в СШАmerici, той Божий Храм-Пам'ятник.

Зложіть же, дорогі брати і сестри, і ви свою пожертву на цей пам'ятник, що славу Народу Українського в світі й вікі понесе, а ім'я ваше в книгах будівничих його, для дітей ваших і наступних поколінь народу нашого, збереже.

MEMORIAL CHURCH
P. O. BOX 595, SO. BOUND BROOK, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО

«UKRAINIAN ORTHODOX WORD»

Box 595, South Bound Brook, N. J.

Entered as Second-class Matter at the Post Office at South Bound Brook, N. J.

РІК IX. — Ч. 5.

ТРАВЕНЬ, 1958 — MAY, 1958

VOL. IX. — № 5.

1933

1958

Дереворіт В. Кассіяна.

ГОЛОД

АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАНИЯ

до Всечесного Духовенства і Вірних Св. Української Православної Церкви в США, з нагоди 25 річниці страшного голоду в Україні.

Ісус переходитив ланами в суботу. А учні Його зголодніли були й стали рвати колосся та їсти. Побачили ж це фарисеї та й кажуть Йому: „Он ученики Твої роблять те, чого не годиться робити в суботу”. А Він відповів їм: „Коли б знали ви були, що значить милосердя Я хочу, а не жертви, то ви не судили б невинних” (Мтф. XII, 1-3, 7).

Всечесні отці Сопастирі,
Дорогі брати й сестри!

Саме тепер минає 25 років після того часу, коли весняне сонце і талі води по всіх просторах України — в повному розмірі й цілком ясно — викрили світові найстрашніший злочин комуністичної Москви. В підбитій нею Україні тоді поля й степи, дороги, канави й провалля мали безліч людських трупів тих нещасних страждальців, що в голodomівських муках зими 1932/33 років oddали Богові душу. Це, очевидно, мало статися для того, щоб Москва могла далі безпечно залишатися паном Української землі. Для того саме силою зброї вона позабирала від людей в Україні, ще з осени, останню жменю зерна, яке залишалось у них на харчі. Голодом убивала Україну. І саме про таких людей Спаситель сказав, що не знають вони, що є — **милосердя Я хочу, а не жертви.**

Тим то ми, що волею Божою покликані пасти Українську Православну Паству в США, — нині, в 25-літню річницю мученицької смерті мільйонів наших братів і сестер по крові й вірі, цим звертаємося до Вас із закликом — **достойно помянуть** всіх тих, що в голodomівських муках померли тоді, а тим самим показати всім противникам Бога, що Український народ все ще живе, як і віками жив, і все стоїть з Богом — і все далі однодушно й одностайно відкидає безбожний комунізм, що залляв, за допомогою московської зброї, Українську землю людськими кров'ю й слізами.

Згідно з постановою Собору нашої Церкви з 1950 року, жалібні урочистості, присвячені спомину заморених голодовою смертю, призначено в кожному році на неділю Свв. Отців I Всел. Собору, яка в цьому році припадає на день 25 травня. Тої неділі по всіх церквах нашої митрополії будуть відправлені панаходи за душі спочилих мучеників. І коли всі церкви наші в цей день будуть вщерть заповнені, це буде найкращим виявом того, що пам'ять померлих, замордованих в серцях наших не вмирає й не вмре.

Благодать Господа і Спаса нашого Ісуса Христа нехай перебуває зо всіма нами. Амінь.

Травень 1958 р.

Митрополит ♫ ІОАН.

Архиєпископ ♫ МСТИСЛАВ.

Архиєпископ ♫ ВОЛОДИМИР.

Архиєпископ ♫ ГЕННАДІЙ.

Замерзлі трупи померлих від голоду на цвинтарі в околицях Харкова.
Зима 1932-1933.

В 25-річчя Великого Голоду

Весняні дні 1933 року — це найбільше трагічні дні України. В ті дні, коли сонце ставало все теплішим і теплішим, коли вся природа оживала, Український Народ корчився від болю, скапувався, як та свічка на вітрі. Гинули найдорожчі, бо, в першу чергу, — матері й діти. Їх загинуло найбільше. В ті дні вже на мільйони треба було рахувати тих, що знайшли смерть у страшних голодових муках... Згинули ж вони всі з волі Москви, од століть червоної від пролятої нею людської крові.

Минає 25 років від тих страдних у житті України днів. В цю Велику Річницю всі ми, діти Українського Народу, де б ми не були, на Батьківщині, чи поза Нію, з побожністю схилимо наші голови перед відомими й невідомими могилами наших найдорожчих мучеників. Весняні ж дні 1958 року будуть для нас днями всенародної жалоби й смутку.

Проте, в ці дні не можемо обмежити себе тільки до згадки про мучеників 1932-33 рр. та викликання в наших серцях того болю, що вони його мали. Зокрема ж не маємо на це права ми, що знайшлися поза межами московської неволі й користаємо з вільної волі. Роковини Великого Голоду накладають на нас, у вільному світі сущих, зокрема, великий і почесний обов'язок, а саме: дослідити до кінця причини, обставини й наслідки Великого Голоду, засоби, що їх вживаля Москва, свідомо доводячи до голодової катастрофи в

Україні, як боронився перед ним Український Народ та хто в світі у ті дні був байдужим до страшної трагедії нашого народу, а хто болів його болем. Все це повинно довершити наше покоління, не спізняючись списати і в друку для майбутніх поколінь залишити повну історію Великого Голоду.

Для виконання цього невідкладного обов'язку не може забракнути у нас ні часу, ні доброї волі й труду наших письменників, науковців і публіцистів, ні, що головне, коштів. Щойно виконавши цей обов'язок — написання повної історії Великого Голоду, наше покоління буде мати право сказати, що мучеників 1932-33 років воно вшанувало не тільки чуттям і словом, але й ділом, ділом повним змісту.

Тому в весняні дні 1958 року, коли будемо громадно викликати в наших серцях пам'ять про мучеників Великого Голоду, коли заупокійними співами будемо вшановувати їх, одночасно всі наші видавництва свої видання повинні присвятити тільки й виключно справі Великого Голоду, віддаючи сторінки тих видань не лише на „ювілейні ридання”, а на наукові статті й поважні розвідки та спогади тих, що їх Господь сподібив перебути той Голод. Ми ж усі повинні своїми щедрими жертвами помогти нашим видавництвам та людям науки й пера виконати цей перед Богом і Українським Народом почесний обов'язок.

Архієпископ Мстислав.

чи племенних різниць в оцінці людей та у відношенні до них, і Він не поділяє ворожнечі, чи презирливого відношення юдеїв до самарян тільки за те, що вони самаряни. Стоячи вище людських племенних обмежень, Ісус Христос, як про це свідчить далі предмет Його бесіди з Жінкою-самарянкою, не бачить в жінці і якоїсь нижчої від чоловіка істоти, яка не була б достойна й здібна слухати і сприймати високих правд новозавітного Божого Об'явлення, нової християнської віри. Перед розділом IV-им Євангелії від Іоана, в якому передається бесіда Христа з самарянкою, євангеліст передає в розділі III-ім бесіду Христа з Нікодимом, який був ученим фарисеєм і начальником юдейським, і від цієї бесіди, по висоті й глибині християнської науки в ній, мало чим відрізняється бесіда Христа з жінкою-самарянкою. Христос говорив їй про воду живу, під якою розумів благодать Св. Духа для відродження і звершенства людини, як про це далі знаходимо в Євангелії від Іоанна: „В останній великий день свята став Ісус і голосно заговорив кажучи: коли хто хоче пити, нехай до Мене йде і п'є. Хто в Мене вірює, у того, як Писання говорить, ріки води живої потечуть з утроби його. Це ж сказав Він про Духа, якого мали прийняти ті, хто вірює в Нього” (Іо. VII, 37-39). Христос говорив самарянці про те, що йде час, коли „ні на горі цій (Гаризим), ні в Єрусалимі будуть поклонятися Отцеві”, про правдиве Богопочитання (зовнішнє і внутрішнє), про поклоніння Богові в дусі і істині, про те, що Бог є Дух... І ми бачимо, що ця проста жінка-самарянка, простоту якої видно з її вставок в бесіду з Христом, раптом ісповідує правдиву віру в Месію, яку рідко можна було зустрінути й посеред юдеїв. „Знаю, — каже вона, — що прийде Месія, що зветься Христос; як Він прийде, то возвістить нам все” (Іо. IV, 25). І тоді Христос просто відкриває їй, що Він і є той Месія: „Це Я, що говорю з тобою” (Іо. IV, 26). І жінка біжить до своїх самарян, розповідає, що знайшла Месію; самаряни приходять і просить Христа до себе. Він пробув у них два дні, навчаючи їх. І багатьох з них увірвало в Господа. А жінці тій говорили: вже не через твої слова вірюємо, бо самі чули і знаємо, що Він справді Спас світу Христос (Іо. IV, 42).

Так ця жінка-самарянка стала одною з перших учениць Христа і проповідницею віри в Нього, як в правдивого Месію Христа, Сина Божого. Такі жінки в історії християнства отримали потім називу, як і в нашій українській історії княгиня Ольга, жінок Рівноапостольних.

ЮРА ШКРУМЕЛЯК

ГИМН У ЧЕСТЬ МАТЕРІ-УКРАЇНКИ

Гей, заграйте, гори, зашуміть, діброви,
Приберіться, ниви, красно та багато, —
Зажурчіть, потоки, заведіть розмови
Про святочну динну, про велике свято!

Заспівайте згучно в тихім гаю, птиці,
Гомоніте з вітром, полевій квіти,
Задзвоніть, дзвіночки, рожі, всі косиці,
Заспівайте хором, українські діти!

А кому ж то грati та кому співати?
Знає це діточке чистее серденько:
Нині Твоє свято, наша рідна мати —
Будь благословенна, Українська Ненько!

Ти себе жертвуюеш, повная любови,
Для дочки, для сина, рідної дитини,
Не жаліеш сили, труду ані крові, —
Будь благословенна нинішньої динни!

Що Тобі принести за Твою посвяту —
В день і в нічку, як в зимі так в літі?
Наше юне серце Ти прийми в заплату —
Будь благословенна між усіма в світі.

Відітхни хоч нині разом з діточками,
Завтра ждуть на Тебе знов новій труди,
Своїм святом нині веселися з нами,
Будь благословенна у діточій груді!

І прийми в цю динну ширії привіти, —
Хай Бог дасть потіхи з нас Тобі діждати,
Хай Тобі й Вкраїні служать Твої діти —
Будь благословенна, Українська Мати!

—ОБРОТО—

Дві селянські дівчинки прийшли з матір'ю по хліб до Харкова. На тому ѹ скінчилось страдницьке життя матері, коло трупа якої вони сидять. — Весна 1933 р.

О Г Л Я Д П Р Е С И

25-РІЧЧЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Проблема Великого Голоду має так багато аспектів, що десятки питань залишаються ще непростудійовані, нез'ясовані. Візьмімо, наприклад, таку нашому загалові ще зовсім невідому проблему, як справа відношення культурного світу до голодової катастрофи і кардинальне питання про його моральну співвідповідальність за неї. Адже мільйони людей згинули голодовою смертю не внаслідок якогось раптового нещастя, якому не можна було протидіяти, а внаслідок національної і економічної політики советського уряду, яка проводилася послидово протягом довгих років і яка не могла бути невідома широкому світові. В Москві були дипломатичні представництва майже всіх культурних держав світу, було там кілька десятків кореспондентів закордонної преси. Мільйони чоловіків, жінок і дітей коали місяцями в голодових муках, і ніхто не пришов їм з поміччю. І діялося це не під час війни, а в мирний час, діялося не в темному середньовіччі, а в добі великих досягнень модерної цивілізації, в добі залізниць і літаків, телефону і телеграфу, коли чутка про якунебудь важливу подію облітає земну кулю за одну годину. А проте „не було в історії людства катастрофи таких величезних розмірів, яка привернула таку малу увагу міжнародного світу”, — писав Вільям Генрі Чемберлен.

Сьогодні нема вже найменшого сумніву, що відповідальні політичні кола західного світу мали достатні відомості про Голод. Чому ж вони прижмурювали очі і дивилися крізь пальці на цей „щодо кількості замордованих найбільший в усій історії злочин, зроблений в мирних часах”, як висловився про Голод Пітер Фірек. Чому цивілізовані держави власне тоді нав'язували або зміцнювали співпрацю з Советським Союзом? Яких засобів пропаганди, шантажу й корупції вживали большевики, щоб зорганізувати довкола справи Голоду велику змову мовчання? Хто був жертвою обману і хто, знаючи правду, вдавав незнайка, бо так йому було вигідно? Де були юди й де пілати, і хто були ті мужні оборонці правди, що свідчили про справжнє становище на Україні, дармащо їх голос був голосом у пустині...

Всі ці питання мають першорядне значення для вивчення історичної правди про Великий Голод і як наука на майбутнє, на кого

український народ може покладатися в нещасті.

Буває здебільша так, що під першим враженням нещастя люди перебільшують його розміри, перебільшують оцінку його наслідків. Але згодом виявляється, що первісна оцінка подавала надмірні цифри, і при холдинковому розгляді цифри малють, розміри катастрофи зменшуються.

Тут зовсім інакше. В міру того, як віддаюємося від трагедії 1932/33 р., перед нашими очима росте і збільшується її тінь. Чужинні знавці, які раніше оцінювали кількість втрат українського населення на два, три, згодом на чотири мільйони, сьогодні зближаються щораз більше до десяти мільйонів. „Війна советського уряду з українським селянством коштувала більше людського життя, ніж багато мілітарних воєн великого маштабу” — каже Джуліен Штайнерг. На відстані чвертьстоліття страждання українського народу і потворність большевицького злочину набули розмірів, яких ні людський розум збагнути, ні людська мова висловити не всилі.

Найвідповідніший і найтривкіший спосіб відзначення такої катастрофічної події, якою був Голод 1932/33 року, — це, очевидно, друковане слово. Вже з приводу двадцятиріччя Голоду вийшов ряд цінних публікацій, зокрема започатковано тоді видання великої книги в англійській мові, з безцінними матеріями покійного Івана Дубинця і працею Петра Долини, яка вийшла в 1955 р. під редакцією С. Підгайного старанням ДОБРУС'У. Видання такої книги в наших обставинах треба вважати за великий підвиг.

Нехай же відзначення трагічної річниці відповідає величі нашого смутку по замучених братах і нашій відразі до большевицького світу, де такі злочини можливі.

(„Свобода”).

Мілена Рудницька.

НІЧИМ НЕ СПИНІТИ НАШОГО ПОХОДУ ДО ВОЛІ!

„Суд присяжних Парижу давно вже славився своїми випадковими вироками, рідко караючими, найчастіше винакдючими, в більшості випадків несподіваними, незалежними ні від злочину, ні від особи злочинця, ні від мотивів злочинної дії, ані від міри виявлення злочинної волі”, — так писав відомий український вченій — правник А. Яковлев, підсумовуючи всі зібрани факти і деталі вбивства С. В. Петлюри советським агентом Шварцбартом.

Хоч підготовка і саме вбивство, а також суд над вбивцею переведено було, за словами А. Яковleva, за „лекельним, хитро розробленим пляном, при розрахуванні якого взято було під увагу все: і спрятність большевицьких агентів і провокаторів, і байдужість С. В. Петлюри до самохорони, і зручне спровокування жіздівських націоналістичних кіл, і хиби французького процесу, і милосердя суддів Парижу, і багато інших моментів” — та все ж, як 32 роки тому, так і тепер

кожному ясно, що вбивство Головного Отамана довершило не месник за кривди, заподіяні жидам, а більшевицький агент.

Фактів, які підтверджують цю нашу тезу, є досить, та все ж варто звернути увагу бодай на один момент, злегковажений, на превеликий жаль, французьким судом. Маємо на увазі спосіб помсти, що його вжили проти С. В. Петлюри той, хто ніби мстився за кривди, вчинені жидам. Бо ж мимовільно виникає питання: чому Шварцбарт і ті, що стояли за ним, не „розплатилися“ з С. Петлюрою шляхом притягнення його до судової відповідальності? Чому вони, ризикуючи життям самого Шварцбarta, вибрали небезпечний шлях — шлях пострілу з-за рогу? Відповіда на це може бути лише одна: мета вбивства Петлюри полягала не в помсті за нібито вчинені ним кривди жидам (про що не було і нема доказів!), а в тому, щоб фізично усунути небезпечну Москві людину — втілення і символ боротьби українського народу за свою самостійність.

Коли до Парижу на сталій побут переїхав Головний Отаман Петлюра і приступив до активізації української політичної праці за кордоном, то це надзвичайно стурбувало Москву. Недаром вона устами Власа Чубаря висловила тоді неприховані страхи, що С. В. Петлюра своєю діяльністю закордоном підриває і не дає змінити советській владі в Україні. Отож Москва поспішила надіслати тоді до Парижу свого агента Володіна, а цей знайшов Шварцбarta. І Шварцбарт, що виконав наказ Москви, не був ніякий, як він твердив, месник надісланій самим пророком Ісаєю, а звичайний більшевицький агент-вбивця. Жидівське ж питання, що його було так мистецько-провокативно випинуто під час суду, це була лише димова заслона, за якою скрывався (і то лише від французького суду!) справжній надхненник злочину.

Виправдання французьким судом Шварцбarta використав і досі використовує такий дивовижний триумвірат: червона Москва, деякі жидівська націоналістичні кіла і російська білогвардійська еміграція. Заходами цього дивного плетива поширюється в світі думка про нібито вроджений антисемітізм українців; особливий галас про цей вигаданий антисемітізм українців підіймається тоді, коли в світі починає активізуватися українська самостійницька справа, чи просто тоді, коли мова йде про розчленування на окремі національні держави теперішнього Советського Союзу.

Та ми були б далекі від правди, коли б не назначили тут, що цим антиукраїнським твердженням мало хто вірить. Бо ж кожному, хто бодай поверхово ознайомлений з історією війни 1917-1920 років, відомо — хто був надхненником, організатором і фізичним виконавцем жидівських погромів в Росії.

В американській Універсальній Стандартній Енциклопедії, в поясненні слова погром, між іншим, сказано: „Вірогідними документальними даними встановлено, що погроми (в Росії — М. С.) навмисно організовувалися царським урядом для того, щоб відвести увагу невдоволених політичними і економічними умовами робітників і селян в русло релігійного фанатизму і рабової ненависті. Під час громадянської війни в Росії після більшевицької революції 1917 р. в Україні організовані погроми, жертвами яких були сотні тисяч жидів. Організаторами цих погромів були білогвардійські провідники“. (*The Universal Standard Encyclopedia*, том 18, стор. 6709).

Цього року ми відзначаємо 40-ліття Української Революції. Масові віча, на яких українська еміграція демонструє свою відданість ідеям УНР, участь в цих урочистостях державних діячів країн нашого поселення — викликають у Советів таку ж злобу і такий же страх, як це було і в роки розгортання політичної діяльності С. Петлюри за кордоном. І тепер, як і 32 роки тому, газети окупантів в Україні проклинають українських „буржуазних“ націоналістів, ганьблять українську еміграцію і знеславлюють, хоч вже і мертвого, але завжди небезпечного для Москви Симона Петлюру.

І цього року, як і в трагічний для нас 1925 р., Москва вирішила повторити атентат на С. В. Петлюру, але цим разом не руками підісланого вбивці Шварцбarta, а за допомогою французької телевізії. Але як тоді, в рік фізичного вбивства Головного Отамана і Керманича держави — С. В. Петлюри — українці в усьому світі згуртували свої лави, готовчи відсіч ворогові, так і тепер, 32 роками пізніше, на цю московську провокацію, ще мініше гуртуються навколо свого Державного Центру УНР в екзилі. І так, як в 1925 р., українська еміграція відсуває набік свої внутрішні партійні непорозуміння і спільними силами разом боронить честь С. В. Петлюри.

І як тоді, так і тепер, комуністична Москва не викликала розгубленості в наших лавах, не відштовхнула від нас тих, що поділяють наші прагнення до волі.

„Лише ті, що «ловілі і вешалі», потирають свої руки і, вунison з французьким антиукраїнським телевізійним пересиланням, вхопилися старих, як світ, провокаційних трюків і пережовують стару брехню про народовбивство Петлюри, про майбутню небезпеку на Сході Європи, якою може стати самостійна Україна. Словом в слово перегукуються вони із червоною Москвою, в сотий і тисячний раз доказуючи цим, що у вирішуванні національної проблеми між ними і комуністичною Москвою — зворушлива згода.

А що ж виграли ті жидівські кола, що приймали участь у цьому другому атентаті на вже мертвого С. В. Петлюру і вічно живу українську самостійницьку ідею? Сміюмо думати, що нічого; більше навіть — вони програли.

А може ми помилляємося? Може вони таки глянули правді в вічі побачили, що як в старій Росії, так і в теперішньому Советському Союзі були не тільки жидівські, але й українські погроми? Може вони пригадали один з найбільших українських погромів, який не уступає розмахові бестіяльного винищенні жидів Гітлером? Може вони пригадують цей погром — штучний голод в Україні, жертвами якого були 8 мільйонів українських селян? Може вони, в зв'язку з цим, зрозуміли, що історія поставила український народ разом із жидівським народом по один бік барикади, і що той, хто сіє між ними ненависть, ллє лише воду на млин червоної Москви? Якщо вони це зрозуміли і усвідомили також, що нас, український народ, ніхто і ніякими провокаціями не спинить в нашому поході до волі, — то від цього усвідомлення виграє не лише український, але, безперечно, також і жидівський народ.

М. Смік.

(Український Прометей ч. 14, з 3. IV. 1958).

З І С В І Т У

ДАЛЬШИЙ ПОСТУП В ШИРЕННІ СВ. ПИСЬМА

Просягом 1957 року одну або більше книг Св. Письма було перекладено на 18 мов і діялектів, що перекладів на них ще досі не було. Таким чином, Св. Письмо вже перекладене, повністю гбо частково, на 1127 мов і діялектів народів світу.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗНАЙОМСТВА

7-13 квітня в м. Упсалі (Швеція) відбувся екуменічний з'їзд літургічних хорів Швеції, Німеччини, Голяндії й Люксембургу. Кожний з цих хорів демонстрував типову музичну і співі своїх Богослужень, даючи народу іншим робити порівняння і студії.

АНГЛІКАНСЬКИЙ АРХІЄПІСКОП ПРОТИ РАСОВОЇ СЕГРЕГАЦІЇ

Архієпископ Й. де Блянк, англіканський архіпастир Кейптауну (Південна Африка), заявив, що не служитиме, як епископ, у тих церквах його дієцезії, де буде застосовано расову сегрегацію у Богослуженнях. Він запевнив також, що докладе всіх зусиль, щоб усунути сегрегацію шкіл та інших закладів. „Значно ліпше, — сказав архієпископ, — щоб наша Церква була малочисельна і вірна своєму Господеві, ніж щоб вона була міцна кількістю, але силу ту завдячувала номінальній вірі багатьох членів, які не мають серйозного наміру будьколи виявити свою віру на практиці”.

ДЛЯ „НАВЕРНЕННЯ СХОДУ”

Аббат Амвросій Ондрак, член католицького чернечого ордену бенедиктинців, закликав, щоб кожний монастир ордену відрядив одного ченця до того чи іншого „східного обряду“ (унітських церков), щоб тим самим сприяти „наближенню Риму до Східних православних християн“. Він запропонував далі, щоб усі монастирі запровадили вивчення східного богословія, літургіки, патрології, канонічного права, мови і історії Східних Церков.

РЕЧІ ЦЕРКОВНОГО ВЖИТКУ І МИТО

Конгресмен Чарльз А. Бойл подав до Конгресу законопроект, згідно з яким церкви й релігійні організації могли б імпортувати зза кордону церковні іконостаси, не платячи за це митного податку. В 1955 році Конгрес вже ухвалив такий закон щодо імпорту престолів, церковних балюстрад (що віддають у деяких західних церквах вівтар від середньої частини храму) і літургічного одягу. Іконостаси досі вважалися за твори мистецтва і, як такі, обкладалися митом.

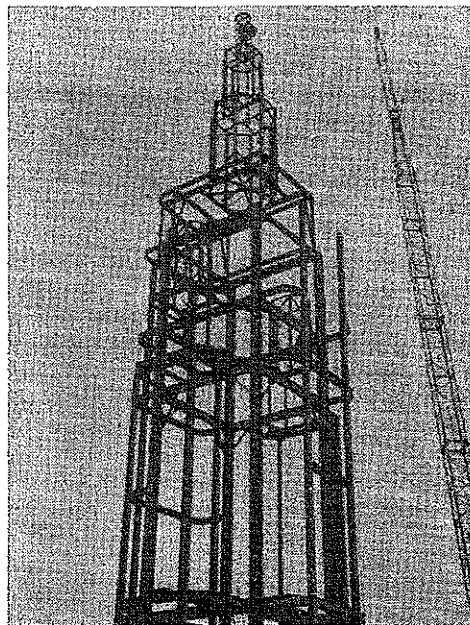
ІТАЛІЙСЬКИЙ ЕПІСКОП ЗАСУДЖЕНИЙ ЦІВІЛЬНИМ СУДОМ

Міський суд у Фльоренції засудив на кару 40.000 лір (приблизно \$65.00) єпископа П'єтра Фіреллі за „звенагу чести подружжя, яке дістало шлюб поза Церквою“. Причиною судового позову був архіпастирський лист єпископа, прилюдно прочитаний в церкві, в якому він назавв подружжя Беллянді „відкритими грішниками“ і „відкритими перелюбниками“, бо вони не були одруженні в церкві. Мавро Беллянді, активний комуніст з м. Прано, поблизу Фльоренції, подав на єпископа в суд, обвинувачуючи його ще й за те, що той лист привів до занепаду його підприємства. Суд визнав єпископа за винного, примусив заплатити судові кошти, а кару 65 долярів сусPENDував на час 5 років (тобто, єпископ не повинен буде платити цієї суми, якщо не буде ще раз засуджений протягом цього періоду).

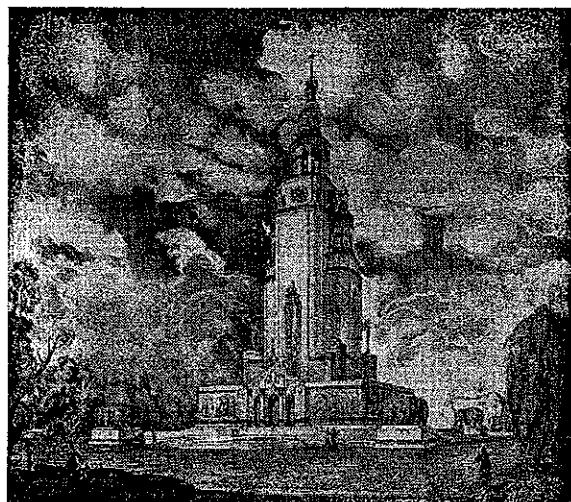
Процес і вирок викликали велике обурення і неспокій серед католицьких кіл Італії, де майже вся людність католицька. Папа Пій XII вважав цю подію за таку „трагічну“, що відкликає цьогорічну урочистість відзначення роковин його коронації.

Взагалі, варто уваги, що Італія, якби центр всесвітнього католицизма, що мусіла б, здається, бути зразковою країною і щодо віри і щодо християнського життя, дуже далеко стоять від того ідеалу. Про це згадав навіть сам папа, коли у своєму Великопостовому закликі до духовенства Риму звернув увагу на „релігійну апатію“ й „моральну байдужість“, що панують в Римі. Зокрема, він відзначив величезну кількість самоубіств у тому місті.

Найкращий спосіб помститися на тому, хто ображав інших, не робити так, як він. Марк Аврелій.

В березні 1958 р. закінчено монтаж залізної конструкції Церкви-Пам'ятника в Бонд Брук. Цим довершено лише 1/4 частину цієї величynої будови.

В 1958 р. сповнюється 25 років від того страшного часу, коли в Україні мільйони наших рідних корчилася у страшних голодах мухах. Нехай же кожний день в цьому 1958 році викликує у кожного з нас згадку про дорогих і незабутніх мучеників, а одночасно й потребу вшанувати пам'ять їх не словом, але чином, який найлегше виявити в щедрій пожертви на дальшу будову Церкви-Пам'ятника.

Дні Зелених Свят найкраще надаються на зложення такої пожертви. Не змарнуймо ж цих днів, не спізняймось з виконанням найлегшого з наших обов'язків перед Богом і українським народом. Шлімо свої щедрі пожертви на адресу:

MEMORIAL CHURCH
P. O. BOX 595, SO. BOUND BROOK, N. J.

**З ЖИТЯ
УКРАЇНСЬКОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ**

ВЕЛИКДЕНЬ

Під час цьогорічних Страсного Тижня і Великодня, не зважаючи на спізнену весну й велику непогоду, більшість церков нашої Митрополії не могли вмістити всіх вірних, зокрема в таких великих містах, як Чікаго, Філадельфія, Нью Йорк, Клівленд і Дітройт.

Всі відправи Страсного Тижня і Великодня очолювали наші Владики — в Філадельфії (катедра Св. Володимира і церква Св. Покрови) Владика Митрополит Іоан, в Чікаго (катедра Св. Володимира і церква Св. Софії) Вл. Архиєпископ Генадій, і в катедрі Св. Покрови в Дітройт Вл. Архиєпископ Володимир.

Вл. Архиєпископ Мстислав, знайшовши під час службової подорожі в Клівленд, змушений був залишитись у тім місті й на Великодні Свята, бо церкву Св. Володимира навістило велике нещастя. В ніч з четверга на п'ятницю несподівано, на удар серця, помер заслужений диригент церкви Св. Володимира бл. п. проф. О. Колісниченко, якого, під час деяких відправ Страсного Тижня, мусив заступити в диригуванні хором настоятель парафії прот. С. Голутяк. Владика ж рішив помогти парафії й очолив всі відправи від Страсного Тижня по Великдень включно.

НОВІ ЗДОБУТКИ

Ділимося радісною вісімкою, що наші парафії в Портленд, Орегон, і Іст Медов, Лонг Айленд, Н. Й., які досі відправляли Богослуження в чужих приміщеннях, на початку цього року придбали власні храми.

ТРЕТИЙ ЧЕРГОВИЙ ЗЇЗД УАПЦ В БРАЗИЛІЇ

Третій черговий з'їзд УАПЦ в Бразилії відбувся в дні 8-9 березня ц. р. У програмі з'їзду були доповіді на тему сучасного стану Української Православної Церкви, звіти голови Генерального церковного управління УАПЦ о. протопр. Ф. Кульчинського, оо. настоятелів і делегатів від парафій. Учасники дискутували м. ін., проблему об'єднання Українських Православних Церков у світі і створення єпископської катедри УАПЦ у Південній Америці.

**СОБОРНИЙ ПАРАСТАС І ПОСВЯЧЕННЯ
НОВОЗБУДОВАНОЇ ЗАЛІ В ОСЕРЕДКУ
УПЦЕРКВИ**

Дня 20 квітня, в неділю Фомину, в місцевій церкві св. Андрія Первозваного Архієрейським чином одіправлена була Служба Божа, а по ній на цвинтарі Осередку Соборний Парастас за всіх померлих і похованих на цьому цвинтарі. Службу Божу й Парастас одіправив Архиєпископ Мстислав. Того ж дня по закінченні індивідуальних парастасів на окремих могилках цвинтаря, які відправили о. митрат Д. Лещинський і о. ігумен Святослав, Владика Архиєпископ Мстислав довершив посвячення новозбудованої в Церковному Осередку залі, призначеної для поширення при Церковному Центрі культурно-освітньої діяльності. На обох цих урочистостях була присутня велика кількість вірних, місцевих і приїжжих.

АРХІВ-БІБЛІОТЕКА УПЦЕРКВИ В США

За час від 1. I по 31. III. 1958 р. включно до Архів-Бібліотеки УПЦеркви поступило їй до каталогу вписано 132 каталогових точок, головно книг в українській, англійській, російській і інших мовах. Впливала також деяка кількість дубликатів. Добродіями були — Владика Мстислав — 7, Протопр. Л. Весоловський — 1, о. прот. Гр. Павловський — 2, о. прот. П. Стельмах — 35, Архим. П. Опаренко — 2, прот. Ф. Шпаченко — 1, прот. А. Двораківський — 1, Н. Т. Ш. Сарсель — 3, Маг. Ко-саренко-Косаревич — 2, Інститут вивчення СССР — 1, Л. К. — 4, Ол. Козловський — 1, проф. Л. Бачинський — 1, А. Кароль — 1, Юрій Бойко — 1, І. Сенько — 2, різні видавництва — 37, куплено 30. Всім нашим добродіям висловлюємо нашу ширу подяку.

ДОПИСИ

ЛИСТ ДО БРАТИВ — СВІДКІВ ГОЛОДУ

На першу цегlinу під будову вдалекій чужині Церкви-Пам'ятника на спомин мільйонів невинних душ, що мученицькі впали жертвою штучного голоду, орагнізованого відвідним ворогом України „рідним братом Московським” в 1932-33 рр., я зложив в 1956 році свій тижневий заробіток. Тепер при цьому листі з моєї старчою пенсією надсилаю ще \$50.00 на хрест, що буде поставлений на Церкви-Пам'ятнику. Цей храм буде для мене тим пам'ятником, що має би стояти на могилах дорогої моєї матері, мучениці Варвари, яка, віддаючи останню крихту хліба дітям та внукам, сама спочатку опухла з голоду, а потім зів'яла, як билина, і в тяжких муках померла, та на другій могилі, незабутньої донечки Надії, яка тоді ж захворіла, не була харчево підтримана і теж спочила вічним сном. Над могилами їх, при умовах „Совітського раю”, я не мав зможити поставити навіть звичайних хрестиків.

Я бачив Петербурзькі болота, на яких українські козаки, живучи в умовинах тварин, тяжко робили: при тодішній техніці копали такі канали, що тепер ходять по них пароплави, і там загинули, а їхнім дітям-сиротам в подяку привласнили лайку: „Ах ти каналі!” „Канальський син”, яка й посьогодні панує на Україні. Ворог глузує, сміється над багатим краєм, над убогим, обкраденим народом. Ворог іде по старому закону „око за око, зуб за зуб”. Українська Православна Церква не заклинає Москву, а Московська у Великий Піст на 1-їй неділі закликає анатему на нашого борця за свободу України Гетьмана Івана Мазепу.

Благаю Всешинього Творця і прошу все Свідоме Українське Громадянство на чужині також відклинутись і допомогти закінчити будову пам'ятника мученикам.

Я вже тепер тішусь, бачучи щоденно монтаж Церкви-Пам'ятника, на якому майорить український пра-пор. Вже тепер американці запитують, що то за будова висока? А як закінчиться будова, я гадаю, зійдуть-

ся і вони помолитись з нами Богу за невинні мільйони душ українців.

Земляки недолі, що пішли шукати долі-щасти в світі! Ми багато гроша і часто марно тратимо, розкидаємо на непотрібні витрати. З'економимо хоч один раз, не пошкодуймо того на добре діло. „Громада великий чоловік” і громадою легко зробити велике діло.

Збудуймо ж, Брати, Церкву-Пам’ятник! Зійдемось і поставмо свічки за покійних! Ще й ще помолімось Всевишньому Творцеві за мільйони невідомих замучених душ наших людей в тaborах НКВД, на далекому Сибіру та по всьому СССР, померлих при тяжких нелюдських роботах, в умовах життя тварин.

А відвічному ворогові, що хоче загарбати увесь світ, скажемо словами нашого пророка Т. Г. Шевченка: „Дури людей, дури себе, та не дури Бога”, бо за брехню Він тяжко карає. Не забудь і української промовки: „Брехнею увесь світ пройдеш, та назад не вернешся”. Не будь лукавий і не думай, що увесь світ обдуриш. Душою й серцем станьмо проти диявола роду людського. Треба лише твердо надійтися на Всевишнього Творця і щоб між братами українцями була така згода, про яку учив нас батько Котляревський:

„Де згода в семійстві,
Де мир і тишина,
Щасливі там люди,
Блаженна сторона.

Іх Бог благословляє,
Добро їм посилає,
І з ними вік живе”...

Я думаю, між нами, українцями, недолею розсіяними по всьому світі, не знайдеться такої людини, що не бажала б своїм дітям, внукам і правнукам добра; не бажала б собі, щоб наші нащадки все були під неволею, в залишенню ярмі, яке далі все гірше і важче.

Земляки! Українці заможні! Ви, батьки, діди й прадіди, яких Сам Бог завів до Землі Вашингтона, де з Божою допомогою Ви стали жити як люди і заможні! На Вас Москоський кат найбільше накидається, як на „запеклих націоналістів”, що не відцуралися свого рідного і чуете в душі Бога! Вас віх він хоче ограбувати так, як ограбував уже мільйони наших людей і пустив у світ їх шукати долі, покинувши рай на землі.

З'економте і не пошкодуйте кинути гроша на добре діло, на загальну могилу мільйонів наших людей, заморених „старшим братом” в 1932-33 рр.

Ну ж, брати і сестри Українці на чужині, до праці, щоб скоріше задзвонили-заграли рідні дзвони з Храму-Пам’ятника на ввесь світ, і щоб почув увесь мир про кривду, заподіяну Україні!

М. Сидоренко.

НАШІ ЮНІ ДРУЗІ

Кількість наших юних приятелів побільшилась. З народи Великодня вони прислали гарні привітання й „кращанку” на будову Церкви-Пам’ятника. Першими, очевидно, були Юрчик Вигінний з Чікаго і Юрчик Фещенко-Чопівський з Вермонт, Ілл. — вже давні наші друзі. Перший прислав \$5.00, а другий рішив обложити Великоднім „податком” дідуся й бабуню, тата й маму та своїх молодших братиків. Цю збірку він перевів як досвідчений „колектор”, спорядивши спеціаль-

ну збіркову листу, на якій мусів підписатись кожний жертводавець, а саме: Константин Клепачівський \$10.00, Юрій Фещенко-Чопівський \$10.00, Софія Фещенко-Чопівська \$5.00, Марія Клепачівська \$5.00, Петро Фещенко-Чопівський \$3.00, Іван Фещенко-Чопівський \$2.00 і Юрко Фещенко-Чопівський \$5.00, разом \$45.00. Всі підписи виразні, один лише Івасик поставив значок, який свідчить, що і він уже вміє тримати перо в руках. В тій листі є ще одна позиція: центи, зложені Юрчиком до „зеленої миски” між Різдвом і Великоднем, аж \$5.00.

Христина Яровенко з Канади теж перевела Великодну збірку, але лише серед молодшого покоління своєї великої родини. Її листа представляється так: Христя Яровенко \$5.00, а по \$1.00 — Наталка і Боян Яровенки, Тамарочка Суховерська та Андрійко і Ксеня Скрипники, разом \$10.00. Христинка пише, що при найближчій нагоді постукає до „пуляресу” старших членів її родини.

Всім вищезгаданим нашим приятелям складаємо сердечну подяку, певні, що їхніми слідами підуть і інші наші нащадки. Треба лише, щоб про це подбали їхні родичі й вчителі.

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ МИТР. ПРОТ. О. ФЕДЕРА БІЛЕЦЬКОГО

Дня 21 лютого ц. р. скінчив 50 літ свого життя настоятель Кatedрального Собору Рів.-Аност. Князя Володимира в Чікаго митрополит Ф. Білецький. З цього приходу в неділю, дня 23 лютого ц. р., в Соборі Св. Володимира, після Божественної Літургії — при вщерть виповненій вірними церкві — прот. о. М. Козірійчук, в сослуженні о. Іллі Нагірняка та о. Т. Ільченка, відслужили Молебень в наміренію здоров’я Ювілята. Під час Молебня співали церковний хор „Боян”. Після Молебня в гарно уdekorованій залі, відбувся бенкет в честь Ювілята. На бенкет прибуло коло 350 гостей, парафіян Св. Володимира й сусідніх парафій та представників українських громадських і політичних організацій м. Чікаго. Коли Ювілят із своєю родиною ввійшов до залі, його привітав коротким словом голова святочного комітету п. С. Кіняк, а діти парафіяльної школи в українських народних строях вручили йому букет білих троянд. Коротким словом товстмайстра п. В. Іващенка та благословенням страв прот. о. М. Козірійчуком, розпочато бенкет-обід, що його приготовили сестриці ім. Св. Ольги. Після цього було зачитано листові поздоровлення, а далі промовляли і поздоровляли Ювілята представники від парафіяльних, громадських та політичних організацій. По закінченню офіційної частини обіду відбулася мистецька частина урочистості. Первістом був виступ ансамблю Бандуристів з Дітройт, що дуже гарно, під звук бандури, відспівали декілька українських пісень. А також співали Церковний хор під дірігентурою о. Позняка. Далі окремі солісти й декляматори, діти Рідної школи, а також діти школи народних танків під управою п-ни Д. Вуйцік — виконали свої мистецькі виступи.

Під час бенкету, на заклик проф. В. Іващенка, присутні гості зложили \$190.00 для Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в Детройті, як фонд на турне капелі по Європі.

Тут хотів би я підкреслити, що митр. прот. о. Федір Білецький за не цілих 10 місяців душпастирської праці в Чікаго, як настоятель парафії Св. Володимира, своїм зразковим служжінням в церкві, красномовним і обґрутованим словом релігійної науки в церкві і на радіо-передачах здобув собі велике признання й пошану

не тільки серед парафіян, але й серед цілої української громади нашого міста, як серед православних, так і греко-католиків.

На закінчення бенкету Ювілят, в зворушенні дякуючи всім представникам організацій і гостям за таке звеличання дня 50-ліття його народження, сказав: „Я безмірно вдячний за таке виявлення пошани й любові до мене, як українського православного священика. Це дєде мені ще більше сили й завзяття працювати для добра Української Православної Церкви та нашого многостражданого народу”.

Це величаве святкування ювілею, що було вислідом великих заслуг Ювілята, залишилось на довгі роки в пам'яті і серцях української громади міста Чікаго.

Т. Марцинюк.

ПРОВІДНА НЕДІЛЯ В БАВНД БРУКУ

В неділю 20 квітня в церкві Осередку Св. Андрія, від початку повстання самої ідеї побудовання тут загальномо-української Церкви-Пам'ятника, відбувається цього дня загальна панаахида за спокій душ всіх наших померлих, а зокрема тих, що поховані на Кладовищі Осередку й записані до Синодику жертвовавців на будорку Церкви-Пам'ятника. Вже кілька років Службу Богу в цей день в церкві і загальну спільну панаахиду правив Владика Архієпископ Мстислав. Цього року урочиста відправа набула особливо величного характеру, чому очевидно сприяли ті обставини, що відправа вже совершилася якби під синю тільки що збудованої конструкції Церкви-Пам'ятника, що сама ідея урочистості вже далеко поширилась серед українських місцевих і не місцевих людей, що за останні два роки розрісся цвинтар, на могилках якого і було по Службі Божій відправлено спільну Панаахиду Владику Архієпископом Мстиславом. Та були ще інші обставини, що сьогодні урочистість була вже не такою, як передні роки. При церкві тепер уже існує й співає церковний хор, що поволі виробляється працею померального полк. М. Куликівського, а тепер працею о. ігумена Святослава набрав цілковитого свого оформлення. Крім того, цього року до звичайного порядку того дня прилучилася ще інша радісна подія й з нею пов'язана друга урочистість — це посвячення новозбудованої при Осередку великої гарної заї для провадження культурно-просвітньої праці при цьому релігійному православному центрі. Чин освячення заї довершив Владика по панаахідах на окремих могилах. По церковній частині було принята для всіх, своїх і прибулих гостей, в часі якого Архиеп. Мстислав вуже змістовні промові з'ясував великі труднощі й перешкоди, які треба було поборювати й перемогти, щоб осягнути, що нас усіх того дня зібрало, тішило й підносило до далішого чину. Присутні, на заклик о. митр. Д. Лещинського, на покріття видатків будови заї, зложили понад \$600.00.

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЗАМУЧЕНИХ

В 25-ту річницю страшного голоду на Україні, в неділю 23. II., в Українській Православній Церкві Святої Тройці, Ньюарк, Н. Дж., в присутності великої кількості вірних, була відслужена Божествена Літургія по 7-ми мільйонах жертв жінок, чоловіків і дітей, замордованіх страшним голодом, що його штучно утворив московсько-большевицький наїздник в роках 1932-33 на нашій Українській землі й по Літургії Панаахида за спокій їх душ. Службу Богу і Панаахиду відправив прот. о. Ф. Шпаченко.

В своєму зверненні до вірних о. Федот пригадав присутнім той страшний голод й воскресив у пам'яті ті страшні страждання і смерть невинних мільйонів істот, починаючи від найстаршого і до найменшого. Всі вони знайшли собі передчасну смерть по всій Українській землі, бо червоний кат знайшов на те своє право, бо

вхопив силу.

Переважаюча маса вірних, пригадуючи той жах, що був в 1932-33 роках, слухаючи слова священика, плачала. Всі вони стояли з свічками у руках і зносили свої молитви до Всешицького, щоб оселив тих страдників там, де всі праведні спочивають, а нашому народові, який ще сьогодні перебуває в страшній московській неволі, — послав давно бажану волю.

Цього дня в церкві багато було людей неправославних. Були гр.-католики і протестанти. Вони прийшли, щоб разом з нами спільно помолитися за ті велики жертви Українського Народу, що їх вчинив безбожницький комунізм. Але, на диво, було не мало й таких, що не вважали за потрібне прийти і помолитися та віддати відповідну пошану своєму найближчим, які загинули в той тяжкий рік. І то не було не кого-небудь, а наших же таки православних парафіян, в яких напевно знайдеться хтось із біжчих, що загинув у той голодовий рік.

К. С.

ПАРАФІЯ УПЦЕРКВИ В МАЯМІ, ФЛОРИДА

Консисторія УПЦ в США, дбаючи про вірних дітей своїх, не забула і за громадку православних українців, яка, шукаючи кращої долі, відлунчилася від скученої української спільноти на півночі США й оселилась під горячим сонцем Флориди. Щоб дати змогу тій громаді спільно молитися, відрядила на Флориду, для місійної праці, старенького о. Василя Булавку.

Прибувши до міста Маямі, о. Булавка приступив до праці. Відголос тієї праці скоро почула найперше громада українців, розміщена по всьому розлогому Маямі. Почула, зібралася і, зібравши, оформилась у парафію на честь Святителя Миколая.

Просякнута любов'ю до Бога і до своєї Української Православної Церкви, не вважаючи на свій недостатній матеріальний стан (складається виключно з старих пенсіонерів), відважилася ця громада маленька на набуття, на сплату, нерухомості під церкву за суму \$21,500. І одразу в набутій нерухомості улаштувала, наразі маленьку, але дуже гарну церковцю, яку, прибувші здалеко півночі, в неділю 23. II. б.р. Владика Архієпископ Мстислав освятив.

Не знаходить слів до опису тієї радості, з якою вітала молода парафія свого Дорогого Архіпастиря, який не вважаючи на страшний сніжний буревій і сніжні заноси, прибув таки на наперед визначеній термін, щоб поділити з парафіянами ту велику радість набуття власної церкви та прекрасної нерухомості.

На великому бенкеті з приводу тієї урочистості Мейор м. Маямі в сердечному привіті до Владики Мстислава вручив Йому золоті ключі від того міста, на знак вислову великої пошані до Високого Українського Православного Достойника. Ці ключі Владика запишив парафії на повсякчасний спомин урочистості посвячені нашої церкви.

Парафіянин.

З ЖИТТЯ ПАРАФІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА В ЧІКАГО

Річні збори парафії. Дня 12. III ц. р. відбулося заприєднення новообраної перед тим управи парафії, з п. Ол. Калюжним на чолі, а по заприєдненню всі члени управи і представники від церковних організацій зійшлися на парафіяльній заї на чай. При чаю й дискусії присутні, на заклик пані Горбач, зложили \$67.00 на будову Церкви-Пам'ятника в Саут Бавнд Брук.

Коляда Українознавчої Школи. Діти, що ходять до Українознавчої школи при парафії Св. Володимира, зібрали \$250.00, з чого \$20.00 вислали на побудову Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук.

Рідна школа. Собор Св. Володимира в Чікаго вже віддавна має Рідну школу, що в ній плакає свої традиції і культуру. В школі є такі відділи: 1. Недільна школа, 2. Українознавчий відділ, 3.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО

«UKRAINIAN ORTHODOX WORD»

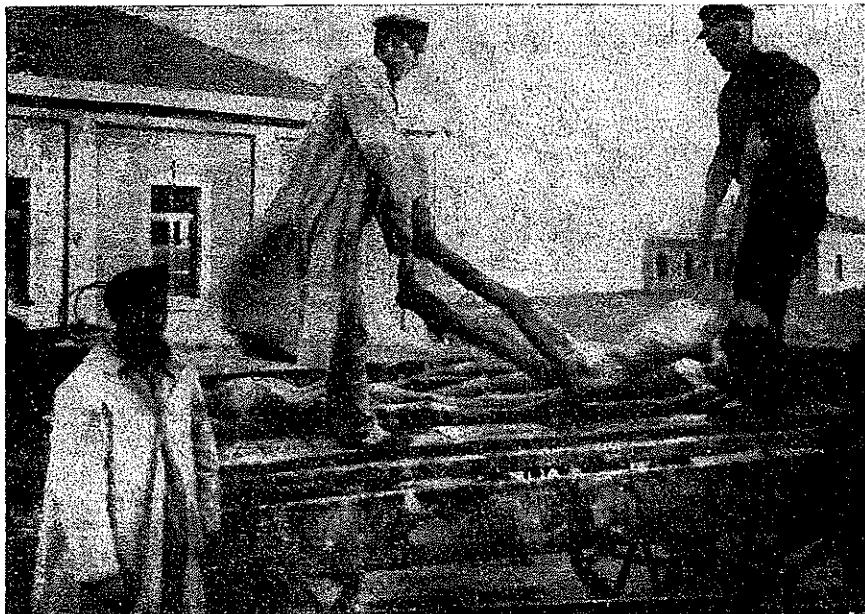
Box 595, South Bound Brook, N. J.

Entered as Second-class Matter at the Post Office at South Bound Brook, N. J.

РІК IX. — Ч. 6.

ЧЕРВЕНЬ, 1958 — JUNE, 1958

VOL. IX. — № 6.

Звичайний в 1932-1933 рр., під час Великого Голоду, образ по селах України. Збирають трупи померлих від голоду українських селян. Світлина з села Мала Перещепина на Полтавщині, квітень 1933 р.

Чи Ви вже зложили свою пожертву на Церкву-Пам'ятник в Бевнд Брук, Н. Дж., яка будується на молитовний спомин цих мучеників Українського Народу?

К. СТЕПОВИЙ

День у сельраді

Інсценізація на одну дію.

Присвячується пам'яті жертв штучного голоду
в Україні в 25-ліття їх страшної смерті.

Дієві особи:

Голова сельради.

Секретар сельради.

Дід — сторож сельради.

Корсаков — представник уповноваженого району.

Гали — дівчина років 10.

Жінка.

Вчителька.

Оксана.

Явдоха.

Павло — виконавець при сельраді.

Бригадир колгоспа.

Діється в одному із сіл Полтавщини весною 1933 року.

Дія відбувається в сельраді. На сцені два столи, стільниці. В лівому кутку від глядача мітла і відро. Прямо на стіні висить портрет Сталіна.

За столом сидить голова сельради і переглядає газету „Вісти“. Нахилившись, думає. Потім, дивлячись в газету, читає.

ГОЛОВА СЕЛЬРАДИ: Успіхи нашого Соціалістичного будівництва. Желізодорожний транспорт... Видобуток вугілля, міді, сталі... Ні, не те! (переглядає далі). План хлібопоставки... О, це воно! План хлібопоставки по областях України виконується цілком не задовільно. Голови сельрад та керівники районів не приділяють максимум уваги цьому найважливішому завданню. Злочинні елементи хліб переховують, гноять по ямах, а державі не здають... План зривається, — норми не виконуються. (Зупинився, подумав. Оглянувся, чи немає кого). Гм... А чи можна його... (спохвалився) О, ні про це не слід і думати, не то що... Мусить виконатись, а не то, куля в лоб, або тюрма. (Щось на дворі загуркотіло. Гукає): Діду!

Входить сторож. Одягнений в старе дране лахміття.

ДІД: Ви мене кликали?

ГОЛОВА СЕЛЬРАДИ: Та кликав, кликав! Хто то поторохкотів селом?

ДІД: Та хто тепер може так їздити! Звісно, хто! ГЕНЕВУ та міліція. З району напевно. Там такою паронкою погнали, що аж-аж-аж.

ГОЛОВА: Гм... Багато? (Дивиться в газету).

ДІД: Та щось, мабуть, чоловік з п'ять. Та всі з гвинтівками. Мабуть, якогось буржуя забиратимуть! (Зітхнув). Та тепер і не диво! Такі часи настали.

ГОЛОВА: А Ви помівчіть, діду, з своїми часами, бо щоб і вас чого доброго не...

ДІД: Мене? А мені вже однаково. Я вже старий. І так ледве ходжу. Далеко не відправляють. Дальше як

до району не витримаю. (Витягає щось з кишени). Бачите? За таким довго не проживеш!

ГОЛОВА: Заховайте, діду! Знаю!

ДІД: Знаєте? А чого нічого не робите, коли знаєте? Де це видано, щоб люди по вулицях валялися пухлі. Що, врохаю хліба не було?

ГОЛОВА: Та замовчить, кажу, діду. А то ви добавляєтесь в мене до чогось!

ДІД (злякавшись): Та я мовчу. Тільки, що...

ГОЛОВА: Що?... Знаєте, що побудова соціалізму нелегка, чи ні. (Ходячи по сельраді) Жертви, жертви треба. От вони і є!

ДІД: Добрі мені жертви!

Входить жінка.

ЖІНКА (до голови): Товаришу голово! Скажіть, нехай хто забере моого чоловіка, а то ось уже третій день лежить в хаті. Помер!

ГОЛОВА: Що, Іван, помер?

ЖІНКА: Так. Третій день, як помер!

ГОЛОВА: Гм... Так, так... Значить Івана Білошапки немає... Добрий чоловік був. (Роздумує. До жінки): Іди, я зараз пришлю підводу і його заберуть.

ЖІНКА: А синок Василь десь утік з дому. Ось уже десять день, як не знаю, де він і що з ним. Ідути казав: „Піду, мамо, може щось добуду вам і таткові“. Покійний Іван ще тоді живий був. І як пішов, то і сліду нема. Ось уже десятий день!

ГОЛОВА (до жінки): Ну йди вже, йди!

ЖІНКА: Каже, піду десь до міста, може що дістану. Ох сину, сину. Де ж ти є?.. Він же був для мене єдиною утіхою, єдиною надією. Товаришу голово! Чи у Вас немає чого до рота вкинути, бо ѹ Богу так охляла, що мабуть і додому не дійду?

ГОЛОВА (щось витяг з кишени і дає): На, та йди ти від мене. Я не маю часу з тобою тут теревені розводити. Іди. (Жінка пішла).

ГОЛОВА (до діда): Отже, діду, ідіть зараз до колгоспу „Сталін“ та скажіть голові колгоспу, як що його застанете, а як ні — то бригадирові, щоб запріг там яку конячину (на бік: як що не всі поздихали), та разом з Миколою поїдете до цієї молодіці, що оце тільки була, та заберете її чоловіка і тих, що бачитимете, що вони... та візвезете їх в урочище „Крута Балка“ і скинете там. Та прикідайте землею так, щоб собаки не повитягали.

ДІД: То не моя справа! Я за таке діло не берусь. Не в силі. Я вже старий. Підшукайте когось молодшого.

ГОЛОВА (зі злістю): Старий, старий! Де я візьму того молодого, коли вони... або повіткали десь до міста, або... Ідіть та й усе. (Каже йому над ухо): Ка-зав представник з району, цей що в нас, товариц Кор-

саков, що за кожного підібраного, розумієте помершого, буде виплачуватись по 100 грам хліба.

ДІД (скочивши): Так це я буду на мертвих заробляти? Ні, борони, Боже. Гм... 100 грам хліба за помершого. Добра професія. Не хочу і не пойду. Зділайтесь милість. Пошліть когось іншого, а я йй Богу не можу, не в силах.

ГОЛОВА: Ну добре! Добре! Дивіться тут, а я піду сам. (Хвилінку постоював, подумав). Ще треба буде зайти до школи, бо вчителі хваляться, що вже немає кого чити. (Пішов).

ДІД (сам): Він то не такий вже і поганий оцей голова. Свій же чоловік. З цього села. Але що зробиш, як над ним верховодять. Още приїхав з району отої (оглянувшись) москалик Бурсуків, чи як там його. Сидить уже цілий місяць тут. Кажуть, з якихсь тисячників, чи що. Добре партейний. Якось звізда на грудях. Видно, не задарма одержав. Але, що він тільки робить, що тільки робить? (До себе): І нема кому голови звернути. Още й зараз не сидить в сельраді, чи десь там, а все бігає, все бігає. Все хліб качає... Що йому, що люди з голоду пухнуть чи мрутъ. Йому байдуже.

Входить виконавець Павло, черговий по сельраді.

ПАВЛО: Ви самі, діду?

ДІД: Та бачиш же, що сам. А хіба що?

ПАВЛО: Я оце забігав в колгосп „Сталіна”. Там саме конячину четвертують. Думав і собі взяти який кусок, та де там, ніяк і доступитись.

ДІД: Бідна, бідна конячина, і та гине. Переживає труднощі. Та деж їй не гинути, коли забрали все. Мало того, що сіно чи овес, а то ж таки і солому. Хліви без стріх світяться. Пообдирили. Що ж труднощі. (Киває головою).

ПАВЛО: Еге ж, діду, труднощі! Треба пережити, ка- зав отої представник з району.

ДІД: Пережити, кажеш? А хто їх переживе! Бачиш, що робиться. Скільки людей мре. А скільки ходить та лежить пухлих, набряклих. Пережити! Гинуть люди, як мухи! (Зітхнувшись) Хай би недорід був, а тож...

ПАВЛО: Був то був, та загув! Ну, діду, ви сидіть тут, а як прийде голова, то скажете, що я був і пішов навідатись додому. Треба піти та хоч качанів у ступі стовкти.

ДІД: Чи хоч з кукурузою?

ПАВЛО: Та де там! Кукурудзу держава забрала, а мені качані лишила.

ДІД: Правду кажеш, забрала. Ну, йди.

ПАВЛО: Я якнайскорше повернусь. (Пішов).

Дід сам.

ДІД (сам): Дивно робиться, як подумаєш! Трудинися, робиш як віл, а захочеш їсти, то немає нічого. Приходить пухнути, а далі як не дастъ хто підтримки, то і умирати. А хто її дастъ? Шкода говорити! (По хвилі): Кажуть, в Америці... там ще гірше. Як може бути ще гірше, — не знаю. Здається, гіршого, як вмирати від голоду, немає. Невже там теж умирають так, як тут у нас (оглядається) у цьому Сталінському раю. Щось не віриться. Бо ще за старих часів наші люди

їздили туди і поверталися назад або писали, що там живеться добре. Та й тепер вже при совітах теж писали, правда, за ту писанину опісля тим, кому писали з Америки, голови позкручували, або на Сибір запроторили. Проте ж писали, що там таки і тепер живеться добре. Отже, то все брехня. Напевно гірше нігде ніхто не живе, як ми тут. (По короткій паузі): Але звідки ця наволоч приїхала, що тут уже з місяць не дає людям спокою, оббиваючи на день десятки разів пороги. Все домагаються хліба. Мало того, скрізь лазять, шукають, помости зривають. А скільки вони печей порозкидали. А коли де знайдуть у пляшиці чи в глечику яке зерно, і те заберуть. Хліб з печі витягають. Та що там дивуватися! А своїх хіба не помагають з матері латану сорочку здерти? (Глянув на стіну): Бач, Шевченка так і не повісили, а того (показує пальцем на портрет Сталіна) душогуба причепили. Манячить тут, як головня на пожарищі, на страх людям. (Спохвавився). О, та що це я розбалакався. Навіть стін бойшася, тіні своєї. Страшно робиться.

Входить секретар сельради, сідає за стіл і починає переглядати папери.

ДІД (до секретаря): Як що Ви будете тут, то я піду довідатись, що вдома робиться.

СЕКРЕТАР: Ідти! (Дід пішов).

СЕКРЕТАР (сам. Перегортав папери. Між паперами натрапляє на розпорядження, яке читає перве сам про себе, а потім вголос): До всіх председателей сельсоветов. Весьма срочно. Предлагаю немедленно под персональную ответственность председателей сельсоветов організовать групи детей, в том числе і школьніков, для посилки їх в поле по очищенню ярих посевов от сорняков. Для пропитання детей в поле видать печеного хлеба с расчета 50 грам на каждого. Прополку начинати с 8 часов утра до 1-го часу дня. О принятых мерах сообщіте.

Нач Отдела ГПУ.

Пред. РВНО.

(Скінчивши читати, папір положив на стіл. Ходить по кімнаті. По хвилі мовчанки): організувати дітей. Видати їм по 50 грам печеного хліба на кожного на день і хай виполюють бур'яни. Хитра штука. Чи ж вони не знають, що тепер робиться по селях. А чи за 50 грам хліба може витримати дитина цілий день та ще й при праці. А! (Сів. Посидівши, підняв голову і дивився на портрет Сталіна. Згодом поволі говорить): Гаряче лю бим і! Ти Джугашвілі бачиш свої діла. Чи бачить ці діла твоя партія, твоя любіман і непобедимая Москва? (Спохвавився): Що це я контрреволюцію розводжу, чи що? (Сціпивши зуби): Ясне сонечко, батько народів.

Входить літ десяти дівчинка Галя. Біла як стіна. Обдерта.

ГАЛЯ (до секретаря): Дядечку, голубчику! Може Ви дасте що-небудь? Хоч бурячок, хоч картоплинку. Ми вже п'ятий день нічого не їмо. Мама мене до Вас, до голови послала. Вона юже три дні на ноги не стає. Вся пухла лежить. Дайте що-небудь. Допоможіть спас-

ти мою маму. Вона може вмерти, як тиждень тому вмер і мій татко. Прошу Вас, благаю. Порятуйте мою маму. Як же я останусь сама.

СЕКРЕТАР: Любя дівчинко, чим же я можу тобі допомогти? Я нічого не можу вдіяти. Я не голова. Хіба (дивиться в шухляду. Витягає з неї щось замотане в папір і дає дівчині): На! Більше я нічого не маю.

ГАЛЯ (кидається до нього): За це Вам, дядечку, спасибі. Велике Вам спасибі. Я цього Вам ніколи не забуду. Я Вам чимсь віддячу. (Пішла).

СЕКРЕТАР (сам): Діти блудять по городах, лазять по хатах. Жодного догляду за ними немає. Та й хто ж їх догляне. Батьки виснажені, ледве вештаються. О, це так революція! Спочатку розгромили поміщиків, далі розграбували куркулів і середняків, а тепер прийшла черга до всіх. Гинуть одноосібники і гинуть колгоспники. Бо і в тих і в інших забрано все. Гине народ.

Входить учителька.

УЧИТЕЛЬКА: Ох, і втомилася! За півдня обійти увесь хутір. (До секретаря): А голови немає? Хотіла б здати йому звіт.

Входить голова.

УЧИТЕЛЬКА: От і він! А я тільки що клопоталася за Вами.

ГОЛОВА: Ну, що зробили?

УЧИТЕЛЬКА: Та зробила! Ось маєте звіт. (Дає йому згорток паперу).

ГОЛОВА: А другі теж зробили? Не знаєте?

УЧИТЕЛЬКА: Думаю!

ГОЛОВА (розгорнув згорток і дивиться в звіт. Чиєте про себе): Стєцьора помер. Гуржів помер. Кравченкова хвора. Продан хвора... (До учительки): А це, що за список?

УЧИТЕЛЬКА: То я заходила до хат своїх учнів, щоб виявити, чому вони не ходять до школи, і, як бачите, встановила таку картину. Частина їх уже померла, частина лежить (зітхнула) хвора, а інші відмовляються.

ГОЛОВА: А яка причина, що відмовляються?

УЧИТЕЛЬКА: Причина — як звичайно. То нема в чому іти, то нема чого їсти.

ГОЛОВА: Скільки у Вас було учнів і скільки зараз відвідує школу?

УЧИТЕЛЬКА: Зосени було 37. Тепер, і то не регулярно, відвідує 8-9.

ГОЛОВА: І все?

УЧИТЕЛЬКА: Так! З причин нібито тих, що я сказала Вам перед тим.

ГОЛОВА (дивиться у звіт): Значить у хуторі Веселому вами виявлено дітей шкільного віку, що восени пічнуть ходити до школи 14. Так?

УЧИТЕЛЬКА: Так! Це виявлено. Чи всі вони перенесуть труднощі, — сказати тяжко, бо велика частина з них лежить хвора.

Секретар, що був присутній до цього, виходить.

УЧИТЕЛЬКА, (сівши більшіше до голови сельради): І взагалі треба сказати, Іване Петровичу, що справа є незавидна, вірніше — трагічна. Про те, що діється в

нас, в нашому селі, місті, окрузі, чи хоча б у самому центрі, — я говорити не буду, бо це є справа самого нашого уряду, але я хочу сказати за себе. Я є вчителька. Одержую пайок. Але чи можна на ньому витратити. Чи можна вижити тими 10 кіл., що їх діється на основного і по 5 кіл на інших членів родини. Дуже тяжко, адже крім цих 10 кіл. і 200 грам цукру нічого не діється. За гроші, як Ви знаєте, нігде нічого купити не можна.

ГОЛОВА: Так, але що можна вдіяти?

УЧИТЕЛЬКА: В теперішніх умовах — нічого! Про це знаєте Ви, про це знаємо ми всі. Коли ж сама депутатка до Верховної Ради УССР, що живе ось тут поруч нас, бачить все, що робиться навколо, і абсолютно нічого не робить, навіть сказати щось боїться, то що тоді можемо зробити ми?

ГОЛОВА: Бо це не є в її силах. Хоч би й хотіла, то зробити нічого не могла б. Вона безвладна. Це є наказ партії і Уряду. А коли так, то всі ці речі не є до нашого роздумування. Коли ж так, то не потрібно про них і говорити... Ага, мало не забув. (Шукає папір. Знайшов): Отже є розпорядження ГПУ та відділу нар. освіти — негайно організувати учнів — як видно, науку треба припинити і дітей усіх кинути в поле на прополку ярини. Дітям видати хліб з розрахунку 50 грам на кожного. Організацію перевести негайно, про що повідомити отдел ГПУ.

УЧИТЕЛЬКА: 50 грам хліба? І це на день. А чи вони проживуть?

ГОЛОВА: Проживуть чи не проживуть, а організувати необхідно, і то негайно. Пр оце повідоміть директора школи. Або хай краще він сам зайде до мене.

УЧИТЕЛЬКА: Добре, ну то я пішла. До побачення! (Пішла).

ГОЛОВА (Сам, задумався. Потім встав і ходить по кімнаті, про себе говорячи): Люди пухнуть. Пухнуть і мрут. Кожного дня десятками їх вивозиться і куди? Не на кладовище, ні, бо нема кому ями копати. Вивозиться десь в провалля, в урвища пусті. Жодних похоронів. Жодних зголошень про померлих. В селі наче лютует чума. Допомоги нема нізвідки. В колгоспі один посівний матеріял. За розбазарювання його — розстріл. Не дурно видали закон від 7-го augusta 32 року, що за розбазарювання соціалістичного майна розстріл або 10 років тюрми найменше...

Але чому це нікого немає. Ні діда, ні виконавця.

Входить представник РПК Корсаков, за ним жінка. Голова сельради уступає Корсакову своє місце. Той на ньому сідає.

КОРСАКОВ (до жінки, показуючи пальцем на стілець): Садітесь!

ОКСАНА (стоїть).

КОРСАКОВ (строгіше): Я говорю, садітесь! (Оксана сіла). Почему Ви не виконуєте задані партії і правління. Почему не сдайте хлеб господарству.

ОКСАНА: Та в нас, товаришу, хліб бригада забрала. Більше немає!

КОРСАКОВ: Но, но, но. Ти лучше скажі, где ти его спрятала? Где твой муж?

ОКСАНА (плачє): Та вже три роки, як його забрали і заслали. Куди, сама не знаю, бо жодної вісточки від нього не маю.

КОРСАКОВ: Вот распустіла. Москва сльозам не вірт. Лучше скажі, где дела хлеб.

ОКСАНА: Йй Богу, товарищу, немає! Клянусь я Вам.

КОРСАКОВ: Слушай! Последний раз предупреждаю, что если на протяжении двух дней не выполню задание, пойдеш іти вслед за мужем. Іди. (Оксана вийшла).

КОРСАКОВ (встав і підійшов до голови, який сидів за другим столом і переглядав папери. Говорить до нього): Вот хахлушка! Ми пошли до її дому, а она чула голови мне не расколотила. За топор хватается. Жаль, что женщина!

Відчиняються двері, бригадир і виконавець Павло уводять жінку. Вона вся розпатахана. Вигляд божевільної. В зубах мішок. За ними увійшов дід-сторож.

БРИГАДИР (до голови сельради): Привели Явдоху. Зробили обшук і знайшли в неї...

КОРСАКОВ (підходить до неї): Что в тебе в мешке?

ЯВДОХА (мовчить).

КОРСАКОВ: Я тебя спрашиваю, что у тебя в мешке?

ЯВДОХА (мовчить).

КОРСАКОВ (до бригадира): Что в нее в мешке?

БРИГАДИР: Подивіться, товаришу. Мабуть, її дитина.

КОРСАКОВ: Как это її дитина в мешке?

БРИГАДИР: По вашому наказу, ми робили в неї обшук. Заглянули в піч, а там чавун. Ми думаемо: а ну витягнемо і подивимось, що в ньому вариться. Витягнули, глянули, а там... дитина.

Загальний переляк. Потім хвилина гробової мовчанки.

КОРСАКОВ: Значіт, она убіла свого ребенка.

БРИГАДИР: Виходить, що так!

КОРСАКОВ (підходить до неї і хоче взяти від неї мішок):

ЯВДОХА (кричить як божевільна): Не дам, не дам!

КОРСАКОВ (кидає спробу відібрати мішок): Одправте в міліцію! Сейчас, немедленно!

ГОЛОВА (до виконавця): Підіть в колгосп і візьміть підводу.

КОРСАКОВ: Ідіте!

Бригадир і виконавець беруть жінку під руки і відводять. За ними виходить Корсаков і голова сельради.

Дід сам.

Довго дивиться вслід за тими, що вийшли, оглядається навколо. Потім дивиться на портрет Сталіна, що висить не стіні, витягає зза пазухи образок Божої Матері, дивиться пильно на нього, плаче й молиться.

ДІД: Во ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь. Моя Ти свята Покровителько! З Тобою я ніколи не розлучався. Ти спасала мене і в огні, і на війні. З Тобою я завжди був! Я знаю, Ти спасеш мене і тепер, коли кожного дня смерть забирає десятки людей, забирає з цього одного моєго села, де кожен кущик, дворик, тинок був мені рідним!

Богородице Всесущая! Ти все бачиш. Бачиш, що робиться на цьому вже нелюдському світі. Ти бачиш, як гине народ, як матері в розпуці божевілля вбивають своїх рідних дітей.

Допоможи мені й всьому народові спастись від жахливової смерті, від цього лиха, що прийшло звідкіс на наші невинні голови! (Хреститься).

Входить голова сельради і застає, як дід молиться.

ГОЛОВА (до діда): Ви молитесь? Даремно! Ніщо вже не поможе. Пропало все... Ідіть додому, діду. Ваша служба скінчилася. (Дід виходить).

ГОЛОВА (замість діда): Витягає пляшку горілки, розкриває її пильно дивиться на неї. Далі говорить: Ти є моя порадниця! Часто мені приходилося заглядати до тебе. Не того, що я любив тебе. Ні! А того, що мусів. Інакше, мене вже не було б. (Павза). Через тебе я коїв лихо, бо так вимагали від мене мої обов'язки. Так наказувала мені партія і він (показує на портрет Сталіна, витягає з кишени парт. квиток і рве його. Потім випиває з пляшки всю горілку. П'яніє).

Я немало спричинився до людського нещастя. Я заляпаний кровлею моїх братів і земляків. Нарід мій гине, знищується. А коли так, то хай скоріше тепер, доки не пізно (вихвачує з кишени нагана і стріляє собі в голову. Хилиться і падає на підлогу).

На постріл входить дід, жінка і (пізніше) секретар.

ЖІНКА (побачивши голову, що лежить на підлозі, спокійно питает): Шо це?

ДІД: Не витримав і він. Помер!

СЕКРЕТАР (що входить): Що трапилось?

ДІД: Голова, помер!

СЕКРЕТАР: А, там забито товаріща Корсакова.

ЗАВІСА.

Херсонщина, квітень 1933 р. Труп молодої селянки, яка згинула в голодових муках в полі, при дорозі.

**З ЖИТТЯ
УКРАЇНСЬКОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ**

**ЖАЛІБНІ УРОЧИСТОСТІ З НАГОДИ
25-ЛІТТЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ 1932-1933 РР.**

В неділю 25 травня в храмах Укр. Прав. Церкви в США відправлено панахиди за душі мучеників Великого Голоду, до якого в рр. 1932-1933 в Україні навмисне допровадила Москва, щоб силою відібрati українському селянству прадідну землю й накинути тому селянству колгоспне кріпацтво.

Служби Божі й панахиди в катедральних церквах очолили — Вл. Митрополит Іоан в Філаделфії, Вл. Архиєпископ Геннадій в Чікаго і Вл. Архиєпископ Володимир у Дітройт. Вл. Архиєпископ Мстислав відправив панахиду в Ліндор, Па., де очолив соборну Службу Божу з нагоди хіротонії диякона в іереї.

Всі церкви були вщерть заповнені вірними, які того дня щедро пожертвували на будову Церкви-Пам'ятника в Бавінд Брук, що має стати видимим символом нашої пошани до мільйонів замучених в Україні братів і сестер.

АРХИПАСТИРСЬКІ ВІДВІДИННИ ПАРАФІЙ

В неділю 27 квітня Вл. Митрополит Іоан відправив урочисту Службу Божу в церкві Свв. Петра і Павла в Карнегі, Па., а пізніше довершив посвячення новозбудованої резиденції для священика. В неділю 11 травня Владика Митрополит служив у своєму катедральному храмі в Філаделфії, а 31 травня довершив посвячення новозбудованої церкви в Оліфант, Па.

Дня 26 квітня Вл. Архиєпископ Мстислав був присутній на засіданні парафіальної ради, а 27 квітня на загальних зборах членів парафії Св. Покрови в Рочестер, Н. Й. З цієї нагоди, в неділю 27 квітня Владика відправив у церкві тієї парафії Службу Божу. З нагоди храмового свята Св. Юрія Вл. Мстислав відправив урочисті Служби Божі в парафіях Майнсвілл, Па (11 травня) і в Трентон, Н. Дж., (18 травня).

НОВИЙ СВЯЩЕННИК

В неділю 25 травня Вл. Архиєпископ Мстислав відвідав парафію Свв. Апостолів Петра і Павла в Ліндор, Па., в церкві якої, під час Св. Літургії, рукоположив в іреї диякона о. Д. Теленсона. Всеч. о. Д. Теленсона призначено сотрудником ВПрепод. о. прот. І. Шнурера, деканомі Піттбурзької округи і настоятелю церкви в Ліндор, Па.

НОВЕ БРАТСТВО

Якраз під час храмового свята, при церкві Св. Юрія в Трентон, Н. Дж., зорганізувалось братство, на голову якого обрано п. Івана Овечка, відомого церковного діяча з Бразилії, що недавно приїхав на стаційний поїзд у США. Присягу від членів Братства приняв Вл. Архиєпископ Мстислав, який 18 травня очолив храмову Службу Божу. Братство зорганізувалось на підставі статуту, що його затвердила для братств і сестрицтв нашої Церкви Рада Митрополії. Основними

завданням братства є: ширення релігійної свідомості, провадження культурно-освітньої праці, допомога немічним і бідним та оборона Рідної Церкви перед агентами Москви.

**ПАРАФІЯ В ІСТ МЕДОВ ПРИДБАЛА
ЦЕРКВУ**

День 12 травня був для нашої парафії історичним днем. О годині 4 пополудні ми заплатили всю належність \$20,000 за лютеранську церкву у Вестборах і отримали ключі. Тепер ми є господарями власного храму. Господь вислухав наші щирі молитви і допоміг довести святе діло до кінця.

Люди висловили бажання, щоб наша церква була посвячена у честь Святої Тройці. У Неділю Св. Тройці будемо святкувати перше наше храмове свято у власному храмі.

о. Артемій.

СВ. ОБРАЗ В ЦЕРКВІ ОСЕРЕДКУ, ПОДАРОВАНИЙ УКРАЇНЦЕМ З ВЕНЕЦУЕЛИ

Дня 18. V. б. р., у неділю, після Служби Божої було освячено образ св. ап. Тадея, що його подарував для Церкви-Пам'ятника в Бавінд Бруку постійний мешканець м. Каракасу в Венесуелі, наш земляк — інж. Ол. Євтухів. Образ святого апостола в цілій ріст прекрасно виконав постійний співробітник наш, мистець-маляр проф. П. Холодний.

З приводу посвячення вірні склали пожертву \$14.16 на дальшу будову Церкви-Пам'ятника.

ЗАСІДАННЯ ЕКЗЕКУТИВИ УКР. ПРАВ. ЛІГИ

В суботу 24 травня, в новозбудованій залі Осередку УПЦеркви в Бавінд Брук, Н. Дж., відбулося чергове засідання Екзекутиви Укр. Прав. Ліги в США, яким керував п. Богдан Гришчишин. Це було останнє засідання Екзекутиви Ліги перед цьогорічною конвенцією, яка відбудеться в липні ц. р., тому й більшість справ була присвячена будучій конвенції.

На засіданні Екзекутиви Ліги був присутній Вл. Архиєпископ Мстислав, який привітав присутніх від Консисторії нашої Церкви та представив присутнім найближчий до здійснення завдання нашої Церкви, кличучи членів Ліги до помочі в їх здійсненні. Зокрема ж кликав Владика членів Ліги до участі в збірковій акції на будову Церкви-Пам'ятника в Б. Брук.

**ЦЕРКВА СВ. СОФІЇ В ЧІКАГО В ОБОРОНІ
ПАМ'ЯТИ С. ПЕТЛЮРИ**

Наша парафія, ще 30 березня ц. р., на спеціально для цього скликаних надзвичайних загальних зборах своїх членів, постановила висловити свій протест з приводу знеславлення французькою телевізією пам'яти Головного Отамана Симона Петлюри та схвалила вислати цей протест франц. консулату в Чікаго і французькій амбасаді в Вашингтоні. Консулят, листом з 11 квітня, а аbasada з 22 квітня, повідомили настоятеля парафії прот. М. Литваківського, що протест парафії вони переслали французькому урядові, в якій то справі, як консулят так і амбасада сподіваються, що уряд переведе всебічне слідство.

**ГОСТИ З ЕВРОПИ В ОСЕРЕДКУ УПЦЕРКВИ
В БАВІНД БРУК**

Голова Віконного Органу Української Національної Ради п. Микола Лівіцький, який перед тим відбув кількомісячну подорож по США і Канаді, при кінці квітня ц. р. відвідав Осередок нашої Церкви в Б. Брук, Н. Дж. Товаришів йому проф. Приходько, голова УНДСоюзу. Під час цієї візити, Голова Консисторії Архієп.

ОДУМ-у — на чолі з її Головою — Леонідом Чудовським, покладе початок давно побажаній і конечно необхідній співпраці цих двох організацій. Першою справою, де з успіхом можуть виявитися творчі сили й енергія членства, є готування й усипнене перепровадження Шкільного Фестивалю. В цій справі повинні бути зацікавлені однаково Ліга і ОДУМ, церковні громади й супільні організації та наукові установи, учителі й священики, як також батьки й школяри.

Шкільний Фестиваль буде не лише святом показу успіхів шкіл українознавства й гуртків Юного ОДУМ-у, а й наріжним каменем організованого літнього відпочинку й патріотичного вишколу юнацтва в цьогорічно-чинку та таборі Юного ОДУМ-у, на який призначено весь дохід з цієї імпрези.

Тому гаслом правдивих патріотів є: „Всі на свято закінчення навчального року в школах українознавства!”
Коротку програму свята подано в числі „УПСл.” за М. С. м-ть травень.

ВІДБУЛАСЯ 14-ТА КОНВЕНЦІЯ УНПОМОЧИ

В Клівленді, в дніях 8-10 травня ц. р. відбулася 14-та з черги конвенція Української Народної Помочі, що подібно до інших наших братсько-запомогових організацій відбуває що чотири роки свої наради, на які зираються делегати відділів, що вибирають новий бурудр організації й ухвалюють головні напрямні на будуще.

З усіх наших братських організацій, на протязі останніх 40 років свого існування, УНПомочі все була близькою Українській Православній Церкві, а духовенство та вірні її були довгими роками найбільше відданими членами й симпатиками тієї установи, яку фактично й розбудували. Це, зокрема, відноситься до околиць Пітсбургін, де найбільше існує парафія УПЦеркви, де бурштин, де головний її осідок і де найбільше число її членів, в абсолютній більшості — православного віровизнання. Тé саме треба сказати про УНПомочі, як цілість. Тому, м. ін., з усіх часописів, які видають укр. братські організації, орган УНПомочі — „Народне Слово” довгими десятиліттями був в сердечніх, синівських відношеннях — до рідної, споконвічної Церкви нашого Народу, його духовної матері й тисячелітньої провідниці життя.

В цьогорічній конвенції УНПомочі взяли участь в характері головних її радних, або делегатів — три священики УПЦеркви, а саме Всеч. о. протопресвітер Лев Савчук, делегат філадельфійського відділу УНПомочі, та Вир. о. прот. Микола Федорович, теж делегат місцевого відділу в Ембрідж б. Пітсбургу. — На цю конвенцію прислав окремого сердешного листа-побажання для всіх привізних — Первоієрарх УПЦеркви в США, Високопреосвященіший Митрополит Іоан; та кож дікілька священиків та наших парафій прислали свої письмові привітання. Конвенцію започаткував молитвою настоятель храму Св. Володимира в Клівленд, Вир. о. Степан Голутяк, а закінчив конвенцію молитвою та присягою нового уряду Всеч. о. протопресвітер Лев Весоловський, парох катедрального храму Св. Володимира в Нью Йорку. Слід відмітити, що клівлендська громада Св. Володимира, на чолі з її відданим парохом, причинилася чимало до блеску та родинно-української атмосфері згаданої конвенції, коли м. ін. відбувся на закінчення поважний концерт з багатою її ціною програмою.

Приглядаючись цій конвенції та реа сумуючи її триденні наради, під кутом відношення УНПомочі до нашої Церкви в минулому, з прикроюю треба ствердити болячий для обидвох сторін факт: на цій конвенції перервано чомусь довголітню традицію — вибрати з-поміж числа її делегатів — одного священика УПЦеркви в характері головного радного. Хоч цього й нема в статуті УНПомочі, але така була повсякчасна традиція УНПомочі, що під деяким оглядом вважалася вже

т. зв. „неписаним законом”. В той спосіб УНПомочі мала перед своїми, а ще більше перед чужинцями, більшу пошану, як організація, що глибоко респектує Церкву, живе її принципами й тим самим є відпорною на шкідливі для громадянського життя нашої спільноти в цій країні деструктивні впливи таких середовищ, де релігія, або її слуги й Прорів — без голосу.

На превеликий жаль, цьогорічна конвенція УНПомочі чогось відступила від своєї довголітньої традиції, бо в склад головних радних (9 осіб) не обрано тим разом нашого священика. Досі ця духовна особа символізувала морально-християнську одність її членства з Церквою на американському континенті, що виходило УНПомочі лише на користь. З хвилиною, як УНПомочі скріпилася числом нових відділів, з т. зв. нової нашої еміграції, цей високо-культурний і благородний жест в сторону УПЦеркви — припинено... Як доносять нам, у зв'язку з тим дивним фактом, довголітній член та багатократний делегат на конвенції УНПомочі, а водночас один з чільних наших працівників на церковно-народній нашій ніві, Всеч. о. митрат Іван Савчук зложив зібраним делегатам заяву, — що він і вся УПЦерква з болем серця і з глибоким жалем приймає до відома такий вислід голосування... В протоколах тієї конвенції слова такого здивування, рівнозначного зі святим обуренням та осудом, остануться назавжди, і, можливо, допоможуть, щоб ця наша заслужена й віддана Церкві установа не відступила ще глибше та основніше від шляхів, якими йшла вона понад 40 років, розвиваючись здебільше поміж вірними УПЦеркви в США.

Члени Конвенції, зрозумівши, правдоподібно, цю свою помилку, рішили вже при кінці Конвенції направити її, схваливши \$500.00 на будову Церкви-Пам'ятника в Банді Брук, Н. Дж. Проте, їх схвалення цієї похоронти не відбулося в атмосфері, яка відповідала б 25-літтю Великого Голоду в Україні, і в якої то нагоди ту похоронту зложено.

Нехай же Всемилостивий Господь поблагословить Провід УНПомочі та її членство на все краще!

А. С.

ПОДЯКА

За прекрасне виконання образів для церкви Св. Тройці в Ньюарк, Н. Дж., як рівнож і за подарований Запрестольний образ Спасителя — Настоятель церкви, Парафіяльна Рада і всі вірні церкви Св. Тройці складають виконавцеві його — парафіянину п. Петру Литвинову сердечну подяку.

Парафіям, які бажатимуть прикрасити свій храм гарними образами, рекомендуємо п. Петра Литвинова, що мешкає 390 Central Ave, Newark, N. J., який виконав доручену йому роботу солідно, скоро і за помірковану ціну.

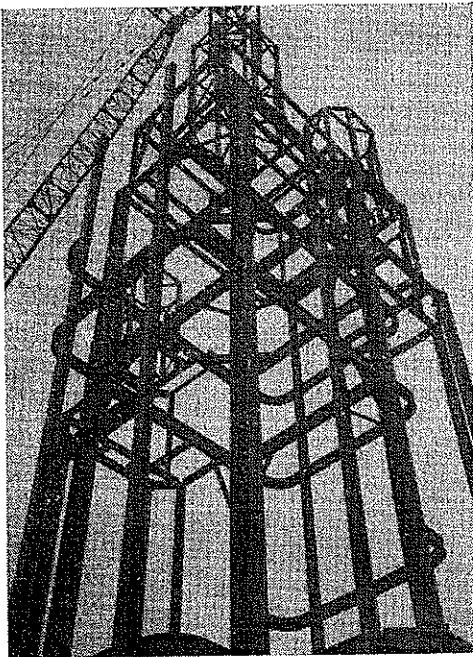
Парафіяльна Рада Церкви
Святої Тройці в Ньюарку, Н. Дж.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

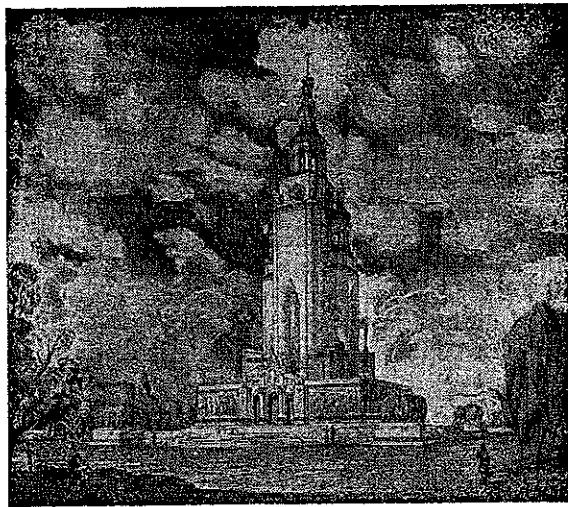
Проф. д-р ПОЛІКАРП ГЕРАСИМЕНКО

В неділю вранці 6 квітня несподівано помер на удар серця в Нью Йорку великий український патріот і вченій проф. д-р Полікарп Герасименко.

Народився бл. п. Полікарп Герасименко 25 липня 1900 року в Одесі. Там же закінчив середню освіту. Університетські студії розпочав в Камянець-Подільському Університеті, закінчив — на Природничому факультеті.

В березні 1958 р. закінчено монтаж залізної конструкції Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук. Цим довершено лише 1/4 частину цієї величівкої будови.

В 1958 р. сповнюється 25 років від того страшного часу, коли в Україні мільйони наших рідних корчливись у страшних голодових муках. Нехай же кожний день в цьому 1958 році викликує у кожного з нас згадку про дорогих і незабутніх мучеників, а одночасно й потребу вшанувати пам'ять іх не словом, але чином, який найлегше виявити в щедрій пожертви на дальшу будову Церкви-Пам'ятника.

Дні Зелених Свят найкраще надаються на зложення такої пожертви. Не змарнуймо ж цих днів, не спізняймось з виконанням найлегшого з наших обов'язків перед Богом і українським народом. Шлімо свої щедрі пожертви на адресу:

MEMORIAL CHURCH
P. O. BOX 595,
SO. BOUND BROOK, N. J.

ДІЕЦЕЗІЯЛЬНИЙ ФОНД

Від Парафій

Арнольд, Па.: Церква Св. Покрови \$100.00; Бейбілон, Н. Й.: Церква Свв. Апп. Петра і Павла \$10.00; Бостон, Масс.: Церква Св. Андрія \$12.00; Чікаго, Ілл.: Церква Свв. Апп. Петра і Павла \$10.00; Чікаго, Ілл.: Церква Св. Володимира \$125.00; Честер, Па.: Церква Пресв. Богородиці \$250.00; Денвер, Коло.: Церква Св. Покрови \$25.00; Філадельфія, Па.: Церква Св. Володимира \$240.00; Філадельфія, Па.: Церква Св. Покрови \$150.00; Гренд Репідс, Міч.: Церква Св. Андрія \$30.00; Джінет, Па.: Церква Св. Михаїла \$10.00; Джерзі Сіті, Н. Дж.: Церква Св. Володимира \$15.00; Майнерсвіл, Па.: Церква Св. Юрія \$100.00; Ньюарк, Н. Дж.: Церква Св. Вознесіння \$75.00; Нью Бритен, Конн.: Церква Пресв. Богородиці \$200.00; Нью Гейвин, Конн.: Церква Св. Покрови \$30.00; Пасейк, Нью Дж.: Церква Св. Вознесіння \$200.00; Ром, Н. Й.: Церква Св. Миколая \$60.00; Рачестер, Н. Й.: Церква Св. Покрови \$100.00; Шейрон, Па.: Церква Св. Іоана \$150.00; Вашингтон, Д. К.: Церква Св. Андрія \$30.00.

Від Духовенства

о. Ф. Борецький \$22.50; о. Ф. Білецький \$25.00; о. С. Біляк \$33.75; о. В. Бучко \$20.00; о. М. Чернявський (Бриджпорт) \$10.00; о. М. Чернявський (Рачестер) \$22.50; о. М. Харіщак \$11.25; о. Гр. Хоміцький \$30.00; о. В. Дяків \$12.60; о. Ів. Данилевич \$10.00; о. Т. Діятелович \$15.00; о. Л. Форостівський \$6.00; о. П. Фалько \$18.00; о. М. Федорович \$100.00; о. С. Ганкевич \$20.00; о. А. Ілінський \$30.00; о. Р. Качмарський \$31.25; о. О. Кулик \$54.00; о. д-р. В. Клюдицький \$40.00; о. А. Кість \$62.25; о. Е. Королішин \$23.50; о. Ів. Крестюк \$30.00; о. д-р. В. Левицький \$20.00; о. Ф. Лаврик \$10.00; о. М. Литваківський \$26.25; о. Д. Лещин \$100.00; о. М. Ляшук \$20.00; о. О. Мицик \$50.00; о. М. Мостенський \$20.00; о. А. Мирошенко \$10.00; о. В. Олійник \$25.00; о. Д. Ольтгин \$26.25; о. П. Опаренко \$15.00; о. М. Пахолок \$24.00; о. О. Потульницький \$13.50; о. С. Посаківський \$30.00; о. Ів. Шнурер \$25.50; о. А. Стангрі \$22.50; о. С. Шадинський \$26.25; о. Ф. Шпаченко \$30.00; о. П. Стельмах \$12.00; о. Н. Столлярчук \$18.00; о. Ів. Савчук \$135.00; о. Л. Весоловський \$30.00; о. О. Царик \$12.50; о. Б. Желехівський \$20.00; о. І. Ялечко \$18.75; о. М. Ярош \$43.00; о. М. Запаринюк \$30.00; о. М. Земляченко \$20.00.

Від Диригентів-Дяків

Ол. Дідух \$9.00; П. Куриленко \$14.00; бл. п. О. Колісниченко \$60.00; проф. Т. Пасічиник \$12.00; П. Шкварко \$18.00; П. Стрижовець \$15.75; Ф. Тимінський \$10.00; проф. В. Завітневич \$15.00; Ів. Захворський \$15.00.

ОДНОДОЛЯРОВИЙ ФОНД

Арнольд, Па.: Церква Св. Покрови \$6.00; Бавнд Брук, Н. Дж.: Церква Св. Андрія \$10.00; Бриджпорт, Конн.: Церква Св. Тройці \$40.00; Бейкертон, Па.: Церква Свв. Апп. П. і П. \$18.00; Балтимор, Мр.: Церква Св. Михаїла \$28.00; Чікаго, Ілл.: Церква Свв. Апп. П. і П. \$21.25; Чікаго, Ілл.: Церква Св. Володимира \$48.00; Чікаго, Ілл.: Церква Св. Софії \$54.00; Дітройт, Міч.: Церква Св. Покрови \$26.00; Істпорт, Н. Й.: \$2.00; Джансетн, Огайо: Церква Св. Апп. П. і П. \$2.00; Клівленд, Огайо: Церква Св. Тройці \$2.00; Лос Анджелес, Кал.: Церква Св. Андрія \$3.00; Лорейн, Огайо: Церква Успення Пресв. Богородиці \$4.00; Монесен, Па.: Церква Св. Миколая \$103.00; Міннеаполіс, Мінн.: Церква Св. Юрія \$75.00; Мілвокі, Віс.: Церква Св. Покрови \$4.00; Ньюарк, Н. Дж.: Церква Св. Тройці \$39.00; Нью Бритен, Конн.: Церква Пресв. Богородиці \$21.00; Ст. Пол, Мінн.: Церква Свв. Володимира і Ольги \$1.00; Скрентон, Пас.: Церква Св. Михаїла \$82.00; Спрінгфілд, Орегон: \$1.00; Трентон, Н. Дж.: Церква Св. Тройці \$30.00; Вілмінгтон, Дел.: Церква Свв. Апп. П. і П. \$6.00.

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО

«UKRAINIAN ORTHODOX WORD»

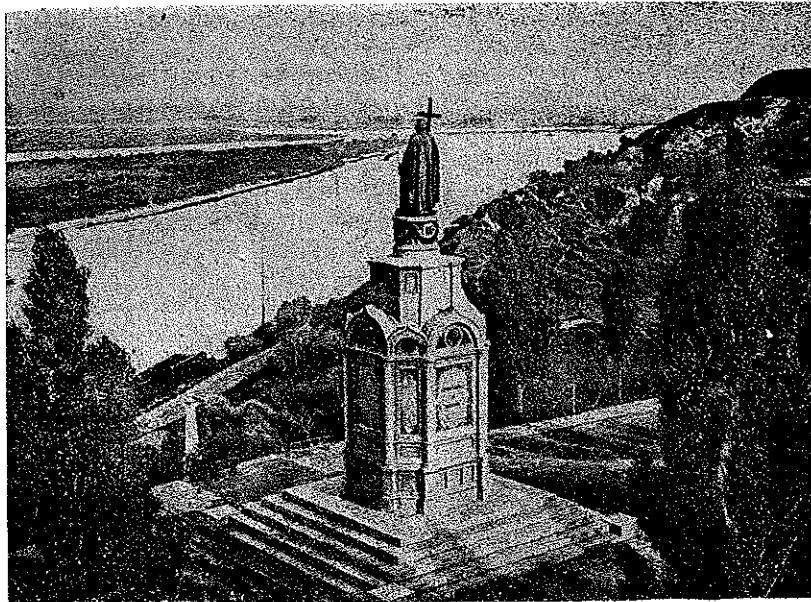
Box 595, South Bound Brook, N. J.

Entered as Second-class Matter at the Post Office at South Bound Brook, N. J.

ПІК IX. — Ч. 7.

ЛІПЕНЬ, 1958 — JULY, 1958

VOL. IX. — № 7.

ПАМ'ЯТНИК СВ. ВЕЛИКОМУ КНЯЗЮ ВОЛОДИМИРУ
В КІЄВІ, НАД ДНІПРОМ.

ЗАПОМОГОВІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА БУДОВУ ЦЕРКВИ-ПАМ'ЯТНИКА

В місяці травні ц. р. відбулися Конвенції українських запомогових організацій в США. На заклик Голови Консисторії Вл. Архиєпископа Мстислава, Конвенція Української Народної Помочі (Піттсбург, Па.), з нагоди 25-ліття Великого Голоду в Україні, схвалила на будову Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук \$500, а Конвенція Українського Народного Союзу (Джерзі Сіті, Н. Дж.), з тієї ж нагоди, рівно ж \$500. Український Робітничий Союз (Скрентон, Па) вже переслав на ту саму ціль \$100, заповідаючи одночасно свою дальшу пожертву.

Всім вищезгаданим організаціям, за цей вияв величного зрозуміння до ідеї побудови Церкви-Пам'ятника, на молитовний спомин героїв і мучеників Українського Народу, належиться щира й сердечна подяка. Ми повні віри, що й члени цих організацій своїми особистими пожертвами спричиняться до можливо якнайскоршого закінчення будови цього Пам'ятника нашої сили і едності.

АРХІВ-БІБЛІОТЕКА УПЦЕРКВИ В США

За час від 1. IV по 30. VI 1958 року вплинуло до Архіву-Бібліотеки й до каталогу вписано 82 точки, головно книг у різних мовах. Вплинула також деяка кількість дублікатів. Добродіями були ВПр. Владика Митрополит Іоан — 1, ВПр. Владика Арх. Мстислав — 5, ВПр. Епископ Англік. Церкви (Бофало) — 6, Інститут вивч. ОСОР — 7, Організація „Soviet Studies” — 1, УВАН — Нью Йорк — 2, УВАН — Вінніпег — 3, В-во „Укр. Голос” — 4, В-во „Волинь” — 2, о. В. Чекалюк — 2, о. П. Стельмах — 10, М. Гаюк (Німеччина) — 1, ген. О. Загродський — 1, проф. Л. Бачинський — 5, наслідники о. Ів. Палія — 12 (і 6 дублікатів), кап. Свят. Шрамченко — 4, П. Лимаренко — 1, п-ні Л. Івченко — 1, М. Голичко — 1, наслідники о. А. Семеновича (Німеччина) — 1, і. Григорчук — 1, „Взаємна Поміч” Канада — 1, В-во Jordanville — 1. Інші видавництва решту. — Всім нашим Добродіям приносимо нашу найвищу подяку.

Володимир ОСТРОВСЬКИЙ

СВЯТОМУ ВОЛОДИМИРОВІ

Володимире, князю Великий,
Хресний батьку Руси-України!
Тебе хвалять ангельські лики
За великі апостольські чини.
На землі ж піснопіння хвалебні
Тобі ллються із уст міліонів.
Дзвонять дзвони. Благальні молебни.
І кадила у димній заслоні.
Всюди свято — у величі, славі...
Я ж у кутку тебе тихо благаю:
Збережи ти своє Православіє
У побожному нашему краю;
Влий у змучену злідніми душу.
Витревалої Божої сили, —
І завітів твоїх не поруши,
Православним зійду до могили.

ДОПИСИ

МИТРОПОЛИЧЕ БОГОСЛУЖЕННЯ І СВЯТО МАТЕРІ У ФІЛАДЕЛЬФІЇ

У неділю 11 травня ц. р. в Катедрі Св. Володимира у Філадельфії відбулося вроцісте Богослуження, що його правив Митрополит Іоан, в асисті: митр. К. Даниленка і прот. Миколи Угорчака. В повному складі співав Кatedральний Хор проф. С. Ю. Бутовського. З нагоди Святої Матері — храм був переповнений вірними. Глибокозмістовне слово про євангельську самарянку Владика присвятив Матері світу та Український многостраждальний матері. „Як річка, що зного першоджерела несе води в широке море-океан, так з першоджерела душі матері пливуть грядучі покоління, наскіні її любов'ю до Бога, її здібностями й Богом даними талантами”.

Після св. Літургії, був відслужений Молебень, присвячений Матері, а тоді в Церковно-парафіяльній залі відбулась спільна трапеза, в якій взяли участь Владика Митрополит, Духовенство, Церковний Хор, Парашуальний уряд та всі організації.

Після обіду в гостинець Українській Матері був піднесений Музично-вокальний концерт. Тут же дві матері на „американській лотереї” виграли гарні гостинці. Вступне слово на Концерті, прегарною українською мовою, виголосила через мікрофон голова Молодшого Сестрицтва Діві Марі, пані Геня Карбівник. Далі інспектор шкіл Українознавства д-р Юрій Мачук зачитав програму свята Матері, що обіймала до півтора десятка різних музично-вокальних точок. Він же був за конферанс’є на Концерті. Коли відкрилася завіса, на сцені побачили до двох десятків дошкільних діток, що сидять на дитячих стільчиках. По виклику виховательки п. Анни Тадзинської, дітки поодиноко підходять до мікрофону та, під акомпанімент клавіатурної музики, виконують в англійській та українській мовах цілій ряд коротеньких пісеньок і декламацій, а закінчили свій виступ співом: „Отче наш...” Старші діти Недільної Школи, під проводом учительки п-ні Марії Харламбура, так само під акомпанімент виконали кілька пісень і декламацій.

Після цього п-ні Марфа Ревуцька відчитала реферат, в якому подала історичний нарис народження й ствердження законом Святої Матері в Злучених Державах Америки та наставила роль матері в житті найкультурніших народів світу: Грецькій, Римській, Франко-Германській імперіях та, зокрема, в житті Українського народу.

За цим на сцені виступило ще, під проводом учителів: Пані-Матки Данилевської та о. Ревуцького, до двох десятків учнів Суботньої Школи та, в супроводі клавіатури, проспівали три пісеньки та продекламували ряд присвячених Матері віршів.

Акомпанувала на концерті учениця Некорович; співи підготував о. Іван Савчук.

Інспектор Шкіл Українознавства у Філадельфії д-р Юрій Мачук кликав присутніх матерів, батьків і гостей прищеплювати дітям любов до рідного українського слова, пісні та посилати дітей до укр. школи й бути жертовними на розбудову її.

Останнім промовляв Владика Митрополит Іоан, що сказав: „Наука та виховання — це речі відмінні. Науку побірають в університетських стінах, а материнське виховання пливє з глибин душі мами, його підхоплюють й продовжують педагоги-вихователі в школі”. Найбільшу силу у вихованні дитячої має проте мати, і „раз добром налите серце ввік не прохолоне”.

рафіян. Як бачимо, немалі числа, як на середню щодо чисельності нашу громаду, але чи всі охрещені немовлята остались при своїй парафії, чи всі одружені в ній стоять в її рядах, — це болюче питання і проблема не лише нашої громади, але й всього нашого українського православного загалу в США.

Пекучою проблемою нашої громади за останні роки є будова парафіяльної залі, де молоде покоління знаходить б та, що йому треба: не лише заспокоєння релігійно-церковних потреб (Недільна Православна Школа, УПЛіга та її праця), але й культурних, спортивних та громадських. Стара зала під церквою надто мала, а церква наша стоїть в самому центрі міста, де майже неможливо набути відповідну площину під будову репрезентативної церковної залі. Цьогорічний параф. уряд, зі своїм о. настоятелем, працює дуже пільно й віддано, щоб чимкорше цю проблему розв'язати. В Бозі надія, що за короткий час біля нашої церкви стоятиме величавий парафіяльний дім. В цьому році всі старання нашої громади сконцентровані в тому напрямку. Востаннє іде продаж квитків на розгром нового авта, також відбуто інші імпрези й на майбутнє плянується нові способи для здобуття гроша. Ідейні, віддані справі одиниці в теперішніх параф. уряді та співпраця громади з ними — це запорука наших майбутніх успіхів на цьому відтинку церк. життя нашої парафії.

В цьому ж напрямку йшла майже півторарічна важка праця нашого жіноцтва, під проводом Сестрицтва Пресв. Богородиці, що кожної п'ятниці продавали в церк. залі вареники. Назбирano поважну суму гроша. Дуже активною є в нас Українська Православна Ліга, що її вже другий рік очолює п. Іван Гось, мол., водночас як і здібний диригент нашого хору. В своїх рядах числити вона 55 членів, які щомісячно відвідують свої наради, на яких о. парох прот. М. Федорович поєде короткі реферати на релігійні теми. Недавно великий спортивним осятом нашого відділу УПЛіги було здобуття чемпіоната УПЛіги Зах. Пенсильванії в трі кругами (бовлінг турнамент). Досі, через п'ять років „пальму першенності“ в цьому популярному тут спорту мала парафія Св. Ап. Петра й Павла в Карнегі, а минулого місяця — вперше чаша побідника перейшла в руки наших змагунів.

Православна Недільна Школа, що існує в нас вже п'ятий рік, цього року начислювала 134 дітей. Це були діти-активісти. Діти були поділені на 12 клас, віком від 4-16 року життя, які відвідують своє навчання два рази кожної неділі. Вчителського й допоміжнього складу в цьому році було аж 25 осіб, жінок та мужчин. Щомісяця о. настоятель відвідував з ними наради, кладучи головний натиск на чисто православну ідеологію в праці тих осіб, переважно таких, що до того часу не мали ніякого фахового приготування до таких відповідальних завдань. Кожного року дві вчителки беруть участь в Конференціях Недільних Шкіл, влаштовуваних в Іст Ленсінг, Міч. Як довідуємося, цього року викладачами на тих курсах будуть два наші священики: о. Василь Олійник та оо. Орест Кулик, з чого дуже радіємо.

Наша громада та її настоятель не забувають також про потреби цілої нашої Церкви. Стоймо на становищі, що дбати і думати виключно про себе, тримаючись лихой засади „моя хата з краю“, не приносить честі ніякій громаді. Противно, парафія, що пам'ятає і дбає про свою центральні духовні Установи, є якраз свідомою, християнською громадою. Самолюбів ніхто не любить і не похвалить. Досі наша громада пожертвувала на будову Церкви-Пам'ятника понад \$2,000, і це ще не кінець, жертви попливуть і даліше від наших добрих і свідомих парафіян з Ембриджа. В неділю 25 травня, з нагоди панаходи по 7 мільйонах замучених тому 25 років наших братів і сестер — зібрали о. настоятель \$91.00. Місцевий відділ УПЛіги декларував на Церкву-Пам'ятник \$50.00. Чергового дня, після Панаходи, місцевий щоденник помістив обширну статтю про події тому 25 років в Україні, про будову Церкви-

Пам'ятника та помістив світлину Головного Отамана св. пам. Симона Петлюри, що річницю його трагічної смерті також в цьому дні вшановано.

Хочемо також згадати, що при Божій помочі маємо намір наступного літа приступити до мистецького розпису нашої церкви, щоб фундатори й жертвоводи цього храму ще за свого життя побачили свій храм розписаним, як писаночку. Аж проситься, щоб до чудово-го іконостасу, поставленого тому три роки, розмальовати голі й пусті стіни, щоб наша церква під мистецьким оглядом становила гармонійну цілість внутрішнім устаткуванням — належала до ряду найкращих свя-тинь в нашій Митрополії.

М. Ф.

Від Редакції. Дякуємо авторові цього допису за цінні рядки. Ми все кличемо до подібної активності інші на-ші парафії, але, на жаль, про деякі парафії не знаємо буквально нічого від давніх років. Щодо цього взір-цевого допису з Ембриджа, то хочемо підчеркнути, що ця середуша щодо чисельності наша парафія — стоїть на одному з перших місць щодо жертвеності на загально-церковні цілі! Чи це буде Фонд Богословів, чи Листопадові Збірки, чи Великодні, або Різдвяні по-жертвти. А вже щодо пожертв на Церкву-Пам'ятник, то Ембридж стоїть прегарно. — Автор цього допису не згадав, що ця громада була одною з перших, яка зложила одноразову жертву на Церкву-Пам'ятник в сумі \$250.00. Сталося це на пропозицію п. Михайла Скрабута, відомого нашого церковно-народного діяча, під час параф. Свяченого, коли одноголосно ухвалено асигнувати цю суму з параф. каси. Також о. настоятель з дні 1 травня сповнив свій обов'язок, виславши вповні призначений йому Дієцезією суму на дальшу будову Церкви-Пам'ятника.

ТИ, ЩО НЕ СЛОВОМ, А ДІЛОМ ДОКАЗУЮТЬ СВОЮ ЛЮБОВ ДО РІДНОЇ ЦЕРКВИ

В неділю 20 квітня ц.р., з нагоди освячення новозбудованої в Осередку УПЦеркви в Бавнд Брук, Н. Дж., залі, присутні на цій урочистості зложили на по-криття коштів її будови \$573.85, а саме: на листу пані Юлії Борис : В. Булька \$50.00; по \$20.00: Іван Перчишин і Б. Бенсон; Саламандра \$23.60; А. Галелюк, Юрій Ярмак з дружиною \$15.00; по \$10.00: Вл. Архиеп. Метислав, о. ігумен Святослав, митрат Д. Лещинський, прот. Гр. Пітиюк, проф. А. К-ич, В. Луків, М. Сидоренко, Татаринів, П. Зубенко, Г. Кудла, Павлюк, Левенець; по \$5.00: В. Дідик, Барагура, Н. Безбородько, І. Нагнибіда, В. Туртяк, Лященко, Рибак, М. Грицишин, полк. М. Рибачук, Феник, Г. Гураль, В. Слободян, Завадовський, С. Бучацький, сотн. Зарицький, Стрілець, Ст. Доля; по \$4.00: М. Ярема, М. Зімко; П. Коробельник \$3.00; Рурка \$2.00 та Н. Н. \$1.00. На листу пані Ани Слободяни: по \$10.00: Ошуст, Ярема, Гурняк, Ярмолюк, В. Мельник, Д. Кучевський, С. Богда, родина Іщук, Іван Перчишин, Павло Козар; по \$5.00: Трупак, Гловашцький, Гуцул, Єндик, І. Борис, Шумлич, Петляк, А. Захарчук, Довбачук, Резник, М. Перчишин, Мартенко, Забарський; по \$3.00: Пискун, Є. Захарчук, Зімко; по \$2.00: Земко, І. Лютий, Захарчук, Малешук, В. Двораківський, Б. Жук, Філанович, Зімко.

Окрім того, в квітні і травні перевели збірку на по-мальовання залі п. В. Дідик і В. Мельник, які зібрали разом \$286.00, а зложили: по \$25.00: Д. А. Кучевський, А. Галелюк, А. Доля; по \$20.00: Е. Ярмолюк, М. Йона; по \$10.00: В. Дідик, О. Мельник, В. Туртяк, Е. Ошуст, П. Козар, Гурняк, М. Перчишин, В. Мельник; родина Єндик \$6.00; по \$5.00: П. Іщук, Я. Віщук, М. Петляк, Н. Гловашцький, І. Ошуст, М. Порада, П. Рурка, Р. Ярема, А. Єндик, П. Казар, Г. Гураль, сотн. Зарицький; по \$2.00: І. Давидюк, У. Тропар, о. Д. Лещинський, Ковалевський, К. Грицишин, Ю. Ярмак, О. Бойко, С. Богда; по \$1.00: І. Савюк, Д. Жданович, М. Скиба і Захарчук.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ПАРАФІЙ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

Понад два роки тому в церковній громаді Св. Вознесіння стався поділ, через що біля 40-ка родин відійшли від цієї громади та організували нову парафію. Внаслідок енергійної праці кількох осіб з-посеред цієї парафії, за дуже короткий час вона зросла до понад 120 родин, серед яких значна більшість, що не були перше орієнтовано взагалі зв'язані з Церквою. Спільними силами було складено до 20 тисяч доларів, куплено будинок для церкви, яку й посвячено на честь Св. Тройці. Від церковної громади Св. Вознесіння відійшли новоприбулі, але частина нової еміграції в кількості 21-ї родини залишилася при старій громаді, мотивуючи своє залишення тим, що всякі непорозуміння можливо полагодити й без відокремлення. Ті, які залишилися при старій громаді, уважали за шкідливе явище творити другу церковну громаду. Вони уважали, а також і тепер уважають, що саме старі емігранти та тут рожні іхні діти своїми силами організовували Українську Православну Церкву, перші прийняли Українських Православних Владик на Американській землі, то чому ж ділітись? Саме Ньюаркська Церковна парафія Св. Вознесіння одна з перших громад, якій в цьому році припадає 40-річчя існування, перша зустріла і прийняла в своїй громаді нашого дорогого Владику Митрополита Іоана. Ми розуміємо, що традиційні обрядові звичаї, заз яких по суті ішла боротьба, є важливою справою. Ми свідомі того, що в Українській Православній Церкві в Америці є дещо обрядового з інших Церков, але уважали, що церковні обряди витворює народ протягом довших років, і що в добрий спосіб і повою можна було б відновити і старі обрядові звичаї. Не могло це бути підставою поділу громади, хоч і ми теж домагаємося збереження традиційних обрядів українських православних. Суттєвою справою, якою б повинні були гордитися емігранти православні, це те, що, прийхавши до Америки, застали тут Українську Православну Церкву на чолі з Митрополитом Іоаном і Архиєпископом Істиславом, які походять з центральних Українських земель. І знов, хіба ми, новоприбулі імігранти, можемо, маємо право відштовхнути Американську молодь Українського походження, яка ніколи не бачила в своєму житті ані Києва, ані Полтави, ані будь-якого справжнього українського села, яка не бачила в своєму житті жодної Української православної церкви з нашими правдивими православними обрядами. Адже і батьки цих дітей не бачили в своєму житті правдивих православних церков українських. Але знаючи, що колись була єдина Українська Православна Церква на всій Україні, вони повернулися до цієї віри, віри наших предків. Хто цікавився тим, той знає, які перешкоди й труднощі мали ті патріоти нашої Церкви протягом всього часу їхнього існування. Однак всі перешкоди та труднощі вони пебороли, і ми застали в Америці, як факт, Укр. Прав. Церкву. Ми, як політичні емігранти, у своїй праці шукаємо собі прихильників, але шукаємо їх серед звичайної посередньої Американської людини; ми доводимо їм про дійсний стан комуністичної тирани на підставі не теорії, а власних переживань, а тут раптово, на Церковному ґрунті, відштовхнули від себе тисячі Американських громадян Українського походження, рвучі з ними організаційний зв'язок. В цьому ми всі зробили велику помилку, і ця помилка мусить бути негайно виправлена нав'язанням якнайтісніших зв'язків поміж нами. Здається, що всі хотіли б бачити оті старі обряди Української Православної Церкви, хотіли б бачити оту правдиву Київську Церкву з її повними обрядами, але прагнім до того всі разом, не відкидаймо і не лишаймо нікого, хто є в Українській Православній Церкві. І ось над цим питанням почали задумуватись окремі громадянини з-посеред двох церковних громад в Ньюарку.

Парафіяни Св. Тройці, а зокрема церковний провід цієї громади, на чолі якої є невтомний і віddаний працівник п. Сергій Захода, останньо виявили високо-культурний християнський крок по відношенню церковної громади Св. Вознесіння. По ініціативі Церковної управи Св. Тройці, настоятель о. прот. Ф. Шпаченко і Голова Управи п. С. Захода звернулися до о. д-ра В. Клодницького з пропозицією на спільну зустріч о. д-ра В. Клодницького, настоятеля парафії св. Вознесіння, з пріємністю прийняти таку пропозицію. Дня 16-го січня ц. р. прибули до канцелярії церковної громади св. Вознесіння члени управи церковної громади св. Тройці, на чолі з о. прот. Ф. Шпаченком та Головою Управи п. С. Заходою, а також з іншими членами управи о. д-ра В. Клодницького з окремими членами Управи св. Вознесіння в належний спосіб привітали прибулих та перевели спільну нараду представників двох церковних громад, яку започаткував о. д-р В. Клодницький відчитанням молитви. В процесі наради всі одночасно висловилися забути все недобре, яке було в минулому, та створити дружні братерські взаємовідносини поміж окремими парафіями двох церковних громад, спільна мета яких є одна, а то прагнути до розбудови Української Православної Церкви тут, на вільній землі США. При кінці цієї наради о. прот. Шпаченко, від себе і церковного Уряду, запросив о. д-ра В. Клодницького прийняти участь в посвяченні Іконостасу, який є збудований в церкві Св. Тройці, і в неділю 19-го січня Владика Архиєпископ Істислав після Служби Божої довершив Чин Великого Посвячення води і посвятив іконостас. Сослужили Владіні о. прот. Шпаченко та о. д-р В. Клодницький. Після церковної урочистості о. д-р В. Клодницький, разом з своєю Дружиною й кількома парафіянами церкви Св. Вознесіння, був на спільному обіді нашої (Св. Тройці) К. Приходько.

ПРИКЛАД ДЛЯ БАГАТЬОХ, ЩО ЩЕ НЕ ВИКОНАЛИ СВОГО ОБОВ'ЯЗКУ

В ці травневі поминальні дні, коли згадуємо незабутніх Головного Отамана Симона Петлюру і мільйони виморених в 1932-1933 рр. штучним голодом українців, що життя свое віддали з злій волі найлютішого нашого ворога — червоної Москви, посилаю \$25.00 на будову Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук, Н. Дж., в якій посвяжасно буде згадуватись наших найдорожчих рідних і близьких мучеників.

Якщо Господь Бог мені допоможе, я ще не один раз перешлю мою лепту на цю величину Святиню. Мої Батьки теж попали в ту величезну могилу замерзлих трупів у м. Харкові.

З пошаною і любов'ю

Т. Калиніченко.

ПАРАФІЯ СВ. ТРОЙЦІ В КЛЕВЛЕНД, ОГАЙО

Важне рішення. Рішенням Керівних Органів Парафії від 11-го травня ц. р. ухвалено звернутися листовно до всіх парафій, з нагоди 25-річчя голода на Україні, не лише чуттям і словами, ай ділом допомогти будуванню Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук у наслідувати приклад Членів Парафіально-го Уряду Ревізійної Комісії, що зобов'язалися скоїти на це пожертву в розмірі не менше п'яти доларів з кожної родини. Коли б кому з парафіян було тяжко сплатити одноразово ту суму, то можна сплачувати пожертву в розсрочку до кінця року. Крім о. Настоятеля, що першим склав пожертву в розмірі \$25.00, вже склали пожертви: по \$5.00: п. Ю. Гурін, п. В. Шешута, п. А. Волканович, п. О.

Сохацький, п. Є. Радовенчук, п. С. Сергієнко, п. Ів. Тищенко; п. В. Маліночка \$4.00.

27-го травня ц. р. надіслано всім парафіям заклик скласти пожертви на побудову Церкви-Пам'ятника. Цей заклик ззвучить так:

Цього року минає 25 років від страдних днів штурмового лоду, який з нечуваною жорстокістю вчинила Українцям кривава рука червоного московського окупанта. Ми не тільки з побажанням схиляємо свої голови перед відомими й невідомими жертвами й могилами наших мучеників, але, на заклик нашої Рідної Церкви, будуємо на Вільний Землі Вашингтона в м. Бевінд Брук Церкву-Пам'ятник цим нечисленним жертвам голоду, щоб вільному світу вічно свідчити про цей нелюдський злочин червоної Москви, а також щоб нашу пам'ять і пошану до загинувших Мучеників виявити не лише чуттям й словами, але й ділом.

11-го травня ц. р. Парафіяльний Уряд з Ревізійною Комісією зобов'язали кожного члена Керівних Органів Парадії скласти пожертву на побудову Церкви-Пам'ятника в розмірі п'яти дол. з родини й закликають всіх наших парафіян відгукнутися на цю справу й з кожної родини внести пожертву в розмірі не менше п'яти дол. Коли б кому з наших парафіян було трудно таку пожертву скласти одноразово, то можна її сплатити дрібними ратами... До цього прикладається конверта з Вашим ім'ям.

Нехай же поміж нами не знайдеться такого, що від цього обов'язку ухилився, чи поставився б байдуже. Всі наші парафіяни зобов'язані перед своїм сумлінням, перед Богом й нашим Рідним Народом та Батьківщиною цей наш почесний обов'язок негайно виконати!

ПОДЯКА

Знаходячись вже другий рік у шпиталі на лікуванні, перенісши складну і важку операцію та перенісши інші фізичні й духові терпіння, я почуюсь зараз ліпше й приходжу повою до здоров'я. Стаючи знову на ноги, складаю мою найцінішу подяку о. прот. Д. Бурко, о. прот. М. Антохію за їхні постійні молитви до Всешишнього Господа Бога за мое здоров'я. А також родинам: М. Хоролець, п. інж. С. Єрмоленко, С. Сокольський, О. Мельниченко, С. Бойко, п. інж. М. Менжега, С. Колотій, проф. О. А. Мартиненко, М. Шаповал, І. Піщеничний, Ю. Барабаш, о. прот. д-р В. Левицький й панам С. Петрович, В. Даниленко, Г. Чегрин і Д. Лисенко за їхні відвідини мене та морально-духову підтримку під час хвороби. Також дякую всім тим, хто хоч в найменший мірі співчував мені з родиною в тяжкий для нас час.

Нехай Господь милосердний винагородить їх всіх сторицею.

8. VI. 1958.

Володимир Колесниченко.

ВІЯСНЕННЯ

У зв'язку з дописом в „УПСлові”, в числі за червень ц. р., про 14-ту Конвенцію Української Народної Помочі, Предсідник Екзекутиви УНПомочі, п. В. Шабатура, просить подати до загального відома, що \$500 на будову Церкви-Пам'ятника в Б. Брук були схвалені Конвенцією однодушно. Це саме стверджують і інші особи, що відгукнулися на згаданий вище допис, про що з приемністю й повідомляємо.

Редакція Українського Православного Слова.

⊕ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПРОФ. ІВАН ДУБИНА (ДУБИНЕЦЬ)

В суботу 24 травня ц. р. перевезено на Центральний Український Православний Цвинтар в США, при Осередку УПЦеркви в Бевінд Брук, Н. Дж., домовину покійного проф. Івана Дубини (Дубиня) з під-Нью-Йоркського цвинтаря, де 4 роки тому було поховано Покійного. Літію над трумною відправив Владика Архієпископ Мстислав, у сослужінні о. ігумена Святослава. Над трумною Покійного зібралася чимала кількість його друзів і приятелів, яким Владика подякував за гарний приклад зворушливого відання Покійного проф. І. Дубини та перевезення Його тлінних останків на Рідний Цвинтар. Пригадавши заслуги Покійного перед Українським Народом та Його тяжкий життєвий шлях, Владика Мстислав в звернувся до присутніх з закликом зложити, з нагоди цієї жалібної хвилини, пожертву на будову Церкви-Пам'ятника, в тіні і під захистом якої буде тепер спочивати бл. п. Іван Дубина. Присутні зложили \$92.50, а саме: по \$10.00: Адам і Марія Сидорук і Павло Шнірук; по \$5.00: Владика Мстислав, Валентин Новицький, Михайло Воскобійник, Федір Олійник, Леонід Чудовський, Макар Горгуль, Федір Бражник, Ольга Рачок; Дмитро Корніenko \$7.50; Василь Григоренко \$6.00; по \$3.00: Степан Кулик, Анатоль Гудовський; по \$2.00: Володимир Олійник, Євген Федоренко; Василь Зоря \$1.00 та дрібними \$8.00. Збирку перевів і до каси Консисторії переказав С. І. Кулик.

Жертводавцям за гарний приклад щира подяка, а Покійному Вічна Пам'ять!

о. С. М.

ІВАН СТЕФАНЮК

Дня 7-го травня 1958 року о годині 3-ї ранку помер на удар серця б. п. Іван Стефанюк, один з піонерів парадії Укр. Православної Церкви Св. Володимира в Чикаго, Ілл., співак нашого церковного хору, який також довший час виконував обов'язки дяка при нашому Соборі. Покійний Іван Стефанюк народився 27. X. 1888 року в с. Середнільцях, на Радехівщині, Зах. Україна. До Америки приїхав разом з своєю родиною в 1913 році й оселився в місті Чикаго. В 1917 р., разом з іншими своїми приятелями і краянами, розпочав акцію по організації Української православної парадії в Чикаго, віддаючи для цієї великої й святої справи час, силу та грошей.

Похорон покійного відбувся дуже урочисто, при ве-

УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО

«UKRAINIAN ORTHODOX WORD»

Box 595, South Bound Brook, N. J.

Entered as Second-class Matter at the Post Office at South Bound Brook, N. J.

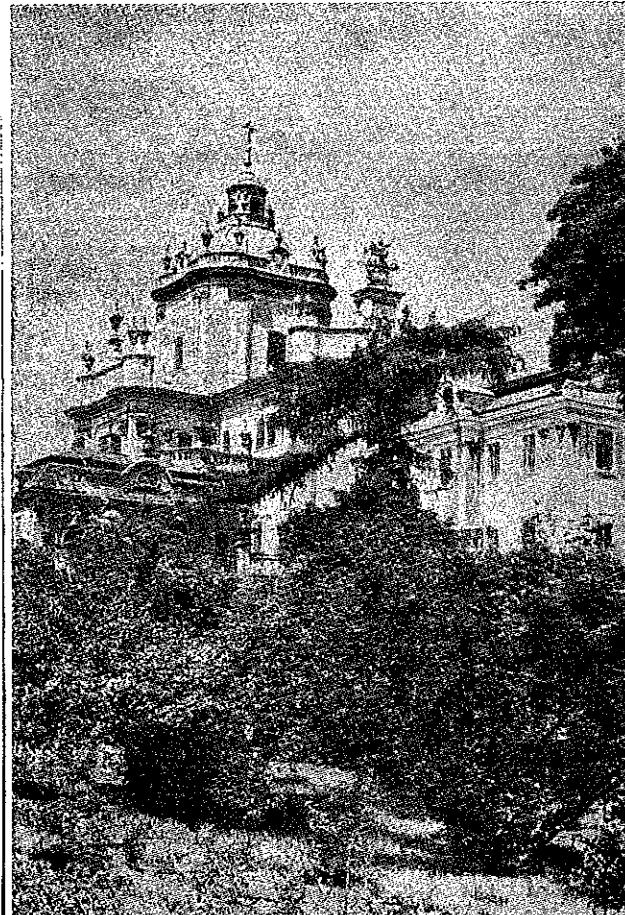
РІК ІХ. — Ч. 11.

ЛІСТОПАД, 1958 — NOVEMBER, 1958

VOL. IX. — № 11.

1918

1958

ЛЬВІВ. КАТЕДРА СВ. ЮРА. 1744 — 1770.
Місто Львів — свідок величавих Листопадових подій.

Відні, Царгороді, Коленгагені, Каїрі, Єрусалимі, Белграді, Будапешті, Римі, Женеві і Парижі, але ніде не бачили такого дива, як в Росії. Перш за все, всі вони в один голос стверджують „надзвичайні осяги” в діянні релігійного життя і цілковите „зникнення антирелігійної пропаганди” в Советах, а пастор Пресвітеріанської Церкви, що на 5-й евеню в Нью-Йорку, о. др. Боннел, говорячи про „могутність релігійного ренесансу”, сказав, що всі вони були заскочені, довідавшись про факт, що в багатьох більших церквах Росії, від 250 до 300 дорослих осіб і дітей охрещуються щонеділі. Якщо б це була правда, то треба думати, що не то комсомол, але й піонери виховуються вже в дусі Христової віри, додамо від себе. Далі о. Боннел стверджив, що 8 академій і дві семінарії підготовляють і виховують кадри духовенства в Росії. Словом, всі відвідувачі відчули, що „Релігія сьогодні, здається, є найбільшою життєвою силою в житті багатьох росіян” (те ж джерело).

ВИСТАВКА В БРЮСЕЛІ Й УКРАЇНСЬКА КНИЖКА

З нагоди світової виставки в столиці Бельгії, в Брюсселі, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка і Дослідно-видавниче об'єднання „Пролог” в Нью-Йорку — влаштували на час тривання цієї міжнародної імпрези виставку української книжки і чужомовних видань про Україну. Виставку що приміщене в одній з центральних книгарень, у „Лібрері Кастель”.

Майже всі українські еміграційні видавництва прислали свої видання до Брюсселя.

П. КАРМАНСЬКИЙ

В РОКОВИНИ ЛИСТОПАДА

Благословенна будь священна хвиля,
Благословенні невмірущі дні!
Ви розповили Велитня з безсильля
І сили люду, скамянілі в сні,
Збудили чудом на геройське діло.
І сталося чудо... Лазарове тіло,
Закуте в гробі три дні, три вікі,
Воскресло, встало, кровію скипіло
І меч двосічний взявши до руки,
Пішло до бою з темним духом смерти.
Лині підлій хоче добровільно стерти
Свое нікчемне ймення з карт буття.
Ім'я героя не таке, щоб вмерти
І понестися в безвість забуття!
Воно від роду помяньеться і до роду!
Нехай святиться гордий стяг Народу,
Який простерся на верхах Карпат!
Він сонне море сколихнув до споду
І, збивши хвилю в дикий водопад,
У скелю грінув — аж здрігнулись гори!
І від надхмарних шпиців Чорногори
Аж до плодючих понаддеснянських піль
Знялася пісня, як бурхливе море:
Нехай пропаде наш відвічний біль!
Осанна гордим Лицарям! Ми вольні!
Ми вольні! — Даром ворота пекельні
Повстали проти наших вічних прав
І даром наші здобутки мозоліні
Варшавський злодій підступом закрав. —
Ми вольні, браття, і ми будем вольні!

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

АРХИПАСТИРСЬКІ ВІДПРАВИ ВЛАДИКИ МИТРОПОЛИТА ІОАНА

В місяці жовтні ц. р. Вл. Митрополит Іоан відвідав слідуючі парафії нашої Церкви й відправив у їхніх церквах урочисті архиерейські Служби Божі: в неділю 5. Х. катедру Св. Володимира в Філадельфії, в неділю 12. Х. катедру Св. Покрови в Дітройт, Міч., з нагоди храмового свята й відправив в тій катедрі Св. Літургію разом з Вл. Архиєпископом Володимиром, в неділю 19. Х. церкву Св. Покрови в Філадельфії, з нагоди храмового свята та в неділю 26. Х. церкву Св. Покрови в Рочестер, Н. Й., рівно ж з нагоди храмового свята,

АРХИПАСТИРСЬКІ ВІДПРАВИ ВПР. ВЛАДИКИ ВОЛОДИМИРА

В місяці вересні ВПР. Владика Архиєпископ Володимир відбув поїздку до м. Міннеаполіса і С. Паул, де відвідав парафії УПЦ і відправив Богослуження — 14. IX в церкві Св. Юрія Літургію, 20. IX Всенічну в тій же церкві, 21. IX Літургію в церкві Св. Архистратига Михаїла, 26. IX на передодині Воззведення Чесного Хреста Всенічну в церкві Св. Юрія і 27. IX Літургію в церкві Св. Володимира в С. Паул.

ПРОГРАМА ЄПІСКОПСЬКОЇ ХИРОТОНІЇ О. В. СОЛОВІЯ

Остаточно устійлено, що о. прот. Віктор Соловій, обраний на становище правлячого єпископа Митрополичної Єпархії УАПЦ Церкви в Австралії й Новій Зеландії, прилітає з Австралії до США в перших днях листопада ц. р.

У зв'язку з цим устійлено терміни всіх чинів, пов'язаних з хиротонією о. В. Соловія в сан єпископа.

Чин приняття о. В. Соловієм чернецтва відбудеться в церкві Св. Андрея, при Консисторії УПЦ в США в Бавнд Брук, Н. Дж. Піднесення в сан архимандрита відбудеться під час Св. Літургії, в неділю 9 листопада, в церкві Св. Покрови в Філадельфії. Чин наречення, з титулом єпископа Чернігівського, відбудеться в катедрі Св. Володимира в Чікаго, в суботу 29 листопада, а сама хиротонія в неділю 30 листопада.

Після одержання Єпіскопської хиротонії о. В. Соловій вийде до Європи, щоб відвідати Первоієрарха УАПЦ Церкви на еміграції Віреосвяц. Митрополита Ніканора та одержати від Нього вказівки щодо свого єпископського служіння.

ВШАНУВАННЯ МУЧЕНИКІВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Вл. Архієпископ Мстислав в неділю 26 жовтня відправив Св. Літургію в церкві Св. Андрія в Бавнд Брук, Н. Дж., а після цього відслужив, у сослужінні оо. протопресв. Л. Весоловського, митроф. прот. К. Даниленка, прот. Гр. Пильюка, о. Н. Столлярчука і протодиякона П. Пушкарена, урочисту панахиду за душі мучеників

Великого Голоду 1932-33 років. Співав хор під управою проф. В. Завітневича. Після панахиди Вл. Мстислава в довершніх посвяченнях пам'ятника на могилі проф. Ів. Дубинця, визначного укр. громадського діяча й автора відомої в англ. мові книги „Біла книга про чорні діла Москви”.

З огляду на рясний дощ, академія в честь мучеників Великого Голоду 1933 року відбулась у великій залі Консисторії, а почесним Головою її був Президент УНРеспубліки др. Степан Витвицький, який був присутній й на церковній частині урочистості, що відбулась перед академією.

Цю жалібну урочистість зorganізувала організація ДОБРУС, разом з братніми її організаціями. Під час академії промовляли — Президент др. С. Витвицький, Архиєпископ Мстислав, в'язень Соловецьких тaborів проф. С. Підгайний, ред. Дивнич, кол. посол др. Троян, В. Трембовецький та М. Степаненко.

На жаль, цілоденний дощ у неділю не дав змоги взяти в цій окалібній урочистості більшій кількості людей, проте простора нова актива заля Консисторії була вщерть заповнена прибувшими з Нью Йорку, Філадельфії, Трентону, а навіть і дальших місцевостей.

УПЦЕРКВА В США ВІШАНОВУЄ ПРОФ. І. ВЛАСОВСЬКОГО

У неділю 9 листопада ц. р., в приміщеннях парафії Св. Покрови в Філадельфії відбудеться вішанування 75-ліття життя й 50-ліття наукової та церковно-громадської праці проф. І. Власовського, який на цю урочистість прибуде особисто, разом з своєю Дружиною.

Програма урочистості передбачає: молебень, одразу після Св. Літургії, о год. 1-й обід, а о год. 3.30 пополудні академія на честь Достойного Ювілята.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В СТОЛИЦІ США — ВАШИНГТОНІ

Ділимося радісною вісткою, що цими днями парафія Ради церкви Св. Апостола Андрія в Вашингтоні, Д. К., придбала на власність дім амбасади держави Греції, в якому, після відповідних перерібок, буде приміщення парафіяльна церква та інші при ній парафіяльні установи. Це новий і великий здобуток цілої нашої Церкви в США, відтепер наша Церква буде презентована в столиці США сталою Христовою Громадою дітей Українського Народу. За цей труд і подвиг належиться щира подяка о. настоятелю і всім членам нашої парафії в Вашингтоні.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1959 РІК

Вже закінчується друк календаря нашої Церкви на 1959 р., який поступить на продаж при кінці місяця листопада. Цей календар у літературній частині присвячено 250-літтю смерті Гетьмана Івана Mazepy — Великого Добродія Укр. Прав. Церкви. Він буде рясно зілюстрований чисельними й рідкими портретами Гетьмана та світлинами з церков, які Він побудував. Зображені в календарі рівно ж і информаційна частина. Ціна календаря \$2.00 для вірних УПЦ в США і \$2.50 для інших. Радимо поспішити з замовленням, бо календар на 1958 р. був вичерпаний вже в лютому 1958 р. і Консисторія не могла виконати замовлення, що надійшли ще в тім місяці.

НОВА ХРИСТОВА ГРОМАДА

До складу парафії Української Православної Церкви в США приято нову парафію Св. Михаїла в Аллентані, Па., яку на початках б. року зorganізували недавно прибувші до США православні українці. Парафія прийшла вже на власність церкву, яку тепер ця невеличка, але сильна духом громада старається якіслід устаткувати. Релігійну обслугу парафії несе о. прот. В. Савина, він же чільний учасник організації парафії.

НОВЕ ДОСЯГНЕННЯ

Невеличка числом членів наша парафія в Денвер, Колорадо, придбала 8 жовтня ц. р. на власність великий будинок, в якому знайде приміщення церква, школа і заля для зібрань. Коли зважити, що серед членів парафії в Денвер чимало пенсіонерів, придбання власного будинку треба вважати за велике досягнення, за яке належиться гарне признання загалові членів і о. настоятелю тієї парафії.

ЛІСТОПАД — МІСЯЦЬ КНИЖКИ

Як рік-річно, так і в ц. р., місяць листопад присвячується в нашій Церкві розповсюдженню серед її вірних української православної книжки. Кожний член нашої Церкви повинен у цім місяці придбати хоч одну книжку, навіть найдешевшу ціною, щоб збагатити себе й дати Церкві змогу паширити свою видавничу діяльність. Зокрема ж, спромогтися придбати Історію Укр. Прав. Церкви, написану проф. І. Власовським.

Каталог видань, що знаходяться на складі Консисторії нашої Церкви, подано на 23 сторінці цього числа.

ДОПИСИ

ВИХОВНА РАДА ОДУМУ ПРО ЗАХОДИ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Виховна Рада Організації ОДУМ на своєму засіданні 10 листопада 1957 року прийняла слідуючі принципи виховної праці з дітьми (Юним ОДУМ'ом) у віці 7-15 років життя.

1. Ціллю роботи з Ю. ОДУМ-ом є виховання повноцінної всеобщо розвинутої індивідуальності відповідно нашим національним ідеалам з почуттям особистої національної чести.

2. В основу виховання характеру ставимо розвиток і зміцнення благородних почувань і переживань на базі як фольклорних матеріалів, так і кращих літературних творів наших письменників і поетів.

33. Вважаючи глибоку релігійність нашого народу великим національним скарбом, звертаємо особливу увагу на релігійне виховання нашої дітвори. Для цього просити Консисторію призначити Священика-опікуна над Ю. ОДУМ-ом.

4. Зважаючи на значення Церкви й релігії в житті нашого народу, мусимо якнайтісніше співпрацювати з нашим Церковним Проводом, Консисторією, а на місцях з настоятелями церков і Парафіяльними Урядами.

5. Виділити достатню кількість виховників, так щоб не переобтяжувати їх працею в Ю. ОДУМ-і, даючи на одного малу групу їх (не більше 5), або одну ді-